

Conspectus of canons added and omitted in the Panormia

The following copies have been checked throughout for substantial omissions and additions:

AaAdBdBcCaCbCcCeDaEaFbFcLcLdLeLfLgLjLkLmLnMgOaPaPcPfPhPkPqPrPtPwQaQeSbSeSgSl

TbTcTdTfVcVoVqWaWcWd. Vp has been studied, but it is so heavily interpolated that most of its idiosyncratic additions are not noticed here. They would drown the text. Notes from other copies are samples only.

(Entries in the omitted column with an asterisk after a *siglum* indicate that the canon is present, but much abbreviated, or even a mere fragment)

NB. Where there are substantial omissions in the text attributable to physical damage in the copy (or its exemplar) these are noted under the particular manuscript, or in the apparatus, but not here.

Bk I

Migne	omitted	Added
		Oa²: <i>Quid penitentiae et qualiter agere debeant qui magna crimina committunt</i> Quatuor quadragesime penitentibus de criminalibus. Omnes dies Veneris per annum .. et comedat victum quadragesimalem
		FbVc²(mg.): <i>Augustinus in libro contra Manicheos</i> Qui in ecclesia Christi morbidum aliquid pravumque sapiunt si correcti resistunt contumaciter suaeque pestifera dogmata emendare nolunt set defensare persistunt, heretici sunt. <i>AL 12. 50, Pol. 7.5.23 etc; C 24 q 3 c 31</i> <i>Item</i> Hereticus est qui alicuius temporalis comodi et maxime glorie principatusque sui gratia falsas ac novas opiniones vel gignit vel sequitur. <i>AL 12. 52; Pol. 7.5.24; C 24 q 3 c 28</i>
1.1	BbEa	
		Da in mg. to 1.1-2, Fb in text after 1.1: <i>Aug'</i> Sabelliani idem Patripassiani quia dicunt Patrem – Hermogeniani ab Hermogene. <i>Item</i> Arrius atque Eunomius Filium Dei non – nichilo creatum voluit. <i>^aAug'</i> Tripertita Arriana heresis Eunomiani per omnia dissimilem – nichil hebere communem. <i>^a Trip. Arr. – communem before Sabelliani Fb</i>
		Pa: <i>Item de fide idem</i> Quia de peccato gravi miseria premebatur – de angelis credimus. <i>Pol. 4.1.1</i>
1. 2	Ea	
1. 3	Ea	
		Da mgs: <div style="text-align: center;">[i] <i>Aug'</i></div> Valentinus confingit xxx eonas, id est secula – etiam carnis resurrectionem.

		<p>[ii] <i>Eusebius Cesariensis in ecclesiastica historia</i> Apollinaris apud Laodiciam Syrie dum contentionis^a – in dispensatione susceptam. ^acontemptionis Fb (<i>see below</i>)</p> <p>[iii] <i>Aug'</i> Apollinaris ita Dei Filium perfectum esse credit Deum ut ei verum hominem timeat copulare.</p> <p>[iv] <i>Eusebius</i> Ebion Christum de Ioseph et Maria natum hominem purum et legem ritu Iudaico servandam asserit.</p> <p>[v] <i>Aug'</i> Marcini a Marco nescio quo negant resurrectionem quale Valentinus affirmat.</p> <p>[vi] <i>Aug'</i> Apollinaris accepta occasione ex hoc loco – duas habere videretur.</p>
		<p>Fb text has Da as above: ii, iii, i, v</p>
1. 4	Ea	
1. 5	Ea	
		<p>Da mgs:</p> <p>[i] <i>Aug'</i> Ethiani ab Ethio idemque Eunomiani ab – eorum esse particeps.</p> <p>[ii] <i>Aug'</i> Machedonius alteram Spiritus Sancti predicat substantiam – assereret Spiritum Sanctum.</p> <p>[iii] <i>Eusebius</i> Manes, id est insaniens gente Perses – hereticos mutuata [?] disseminabat. <i>cf HE vii.27</i></p> <p>[iv] <i>Aug'</i> Tertullianus animam immortalem sed eam corpus – in demones verti.</p> <p>[v] <i>Aug' dicit</i> Domini in parte victorem et in – totus adhuc liberetur</p> <p>[vi] <i>Item</i> Marcion duo principia sibi adversantia dogmatizat – vetus testamentum spernunt.</p>
		<p>Fb text has Da as above: i,ii,iv,vi,iii, <i>running v. on without break or insc., and adding:</i></p> <p>In bello hostium voluntatem qua eos – cap... mundus fabricasse.</p> <p><i>[long erased rubric follows]</i> Cum gente tenebrarum ut infra et – Christus noster teneatur.</p> <p><i>Aug'</i> Vadianos non hereticos sed scismaticos vocat – imaginis incorruptibilis hominis.</p>

1. 6	Ea	
		Fb: <i>Aug'</i> Eutices recte credens unam in Christo personam perverse nissus est unam eius predicare naturam. <i>Item</i> Nestorius quia duas in Christo cognovit esse naturas conatus est in eas duas predicare personas.
1. 7	Ea	
		Pa² (at foot of leaf, keyed here): <i>Aug'</i> Solam ecclesiam catholicam habere bapt(ismum) ad salutem etiam Zacharias – sed ad supplicii datur testimonium. <i>Isidore, Sent. i. 22 (PL 83. 587-8)</i>
1. 8	Aa	
1. 9	AaEa	
		Pa² in mg: <i>Aug'</i> Noli credere, noli dicere, nec docere sacrificia Christianorum pro eis – sacrificium Iudeorum propter eos qui non circumcisi de corpore exierunt ostend ... oblatum. De anima in CSEL 60. 369 to **; PL 163. 764 (<i>Thierry of Etampes</i>) cites from this text, more or less as here.
1. 10	EaLc	
1. 11	EaLc	
		Da mg: <i>Gregorius in moralibus</i> Nondum venerat qui illuc sine culpa – supplicium non habebant.
1. 12		
1. 13		
1. 14		
1. 15	Lc	
1. 16	AaLc	
		Pq: Relatione quorundam fratrum nostrorum comperimus Christianos non observantes legiti<m>um bap̄tismum pene per singulos dies ac natales martirum filios suos bap̄tizare ita ut duos vel tres reperiantur in sancto Pasch' – compellit filiis prospicere.
1. 17	EaLc	
		Pq: Hec duo tempora, Pasch' videlicet et Pentecost' - tempore debent bap̄tizari. <i>74T 218, AL 9.12, Pol. 3.10.12 [etc]</i> Pa[Pq]: <i>xviii. De celebratione sancti Pasche. Augustinus in libro de celebratione sancti Pasche</i> Quinquaginta dies preter Domini resurrectionem iam in figura - Pq [fo. 12r] begins here: et ieiunia relaxantur, et stantes oramus quod signum resurrectionis. Unde et diebus omnibus dominicis ad altare observatur et Alleluia canitur. <i>Pol. 3.17.1</i> PaPq: <i>De eodem. Victor Romane et universalis ecclesie archiepiscopis, Theophilo episcopo et cunctis fidelibus Alexandria Deo famulantibus^a</i>

		<p>Celebritatem sancti Pasch' die dominica agi – eadem celebretur festivitas. <i>Pol. 3.17.2</i> ^a <i>Rubric is as Pol.; om. Pq</i></p> <p>PaPq: <i>Ambrosius super Lucam. De eodem^a</i> Si Iudei sabbatum ita celebrant ut et – dies tanquam dominici. <i>Pol. 3.17.3</i> ^a <i>Rubric is as Pol.; om. Pq</i></p>
1. 18	AaLc	
1. 19		
1. 20	AaPaPq	
1. 21	AaEaLcPqSg	
1. 22	AaLc	
1. 23		
		<p>Pq: Perpendant presbiteri quanti discriminis sit - per cuius evenerint neglectus <i>Pol. 3.10.6 (cf Pa after 1. 122 below)</i></p> <p>Quicumque presbiter in provincia propria vel - baptismo moritur deponatur <i>Pol. 3.10.33</i></p> <p>Si parvulus egrotans ad quemlibet presbiterum - apud synodum acerrime corrigendum <i>Pol. 3.10.34</i></p>
1. 24	Ea	
1. 25	Aa	
		<p>Pa: <i>xxiii. Quod femina potuit in necessitate bapt'</i> De his super quibus consuisti nos tua dilectio hoc videtur nobis ex sententia respondendum, vero et baptismus sit si necessitate instante femina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit. <i>cf Ctp 2.50.23a, C 30 q 3 c 4a; as here XP 11.1.4</i></p> <p>Vp: <i>Urbanus secundus</i> Super quibus nos consulit dilectio tua, hoc videtur nobis ex sententia respondendum, ut et baptismus sit si instante necessitate femina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit. <i>JL 5741; Trip A 2 .50. 23a; C 30 q 3 c 4a. cf after 6.129, App. Tb a 7</i></p>
1. 26		
1. 27	AaLc	
1. 28	AaLc	
1. 29	Lc	
		<p>Pq: Quomodo exaudit Deus homicidam deprecantem - sed possius aprobamus. <i>Pol. 3.10.50</i></p>
1. 30	EaLe(Le ² supplies at foot of leaf)	
1. 31	Aa	<p>MgWa insert in mid-canon: Non exhorreat columba ministeriorum malorum. Respiciat Domini potestatem. Quid tibi facit minister malus ubi bonus est Dominus? Quid tibi nocet malus preco si benivulus est iudex? Neque qui plantat est aliquid,</p>

		neque qui rigat, set qui incrementum Deus. Qui vero superbus fuerit minister cum diabolo computatur set non contaminatur donum Christi. Quod per illud fluit purum, quod per illud transit liquidum venit ad fertilem terram. Puta quia iste lapideus est qui ex aqua fructum ferre non potest set per lapideum canalem transit aqua ad areolas. In canali lapideo nichil generat, set ortus fructus plurimos affert. <i>ID 1. 157-8; Ctp 3.1.2</i>
1. 32	EaLc	
1. 33		
1. 34		
1. 35	EaLc	
		Pq: Baptizandi nomen suum dent et diu sub – crebro examinati baptismi percipiant <i>Ctp 2.18.84</i>
1. 36	EaLcLf(<i>with x in mg.</i>)	
1. 37	EaLc	
1. 38a		
1. 38b		
1. 39	AaEaLc	
1. 40	AaLc	
		Sg: <i>Gelasius clero et plebi Tarenti (De eodem in mg.)</i> Venerabilis baptismi sacramentum nisi – pereant remediis subveniri. <i>ID 1. 63; cf 1. 21 above</i>
1. 41		
1. 42	Ea	
1. 43		
1. 44a	EaOa	
1. 44b		
1. 45	AaLc	
1. 46	EaLc	
1. 47		
1. 48		
1. 49	Aa	
1. 50		
1. 51	AaEaLc	
1. 52a	AaEaLc	
1. 52b-3	EaLc	
1. 54		
1. 55	EaLc*	
1. 56		
1. 57		
1. 58	Lc	
1. 59	AaLcPaPq	
1. 60	LcPq*	
1. 61	EaLcPq*	
1. 62	EaLc	
1. 63	EaLc	
1. 64	AaEaLc	
1. 65	Aa	
1. 65		
1. 66		
1. 67	EaLc	
1. 68	EaLc	
1. 69	Lc	

1. 70	Ea	
1. 71	EaLc	
1. 72	AaEaLcMn	
1. 73	AaEaLc	
1. 74	AaEaLcMn	
1. 75	EaLc	
1. 76	AaEaLcMn	
1. 77		
1. 78	Aa	
1. 79	AaEa	
1. 80		
1. 81	EaPaPq	
1. 82		
1. 83	EaMnPaPq	
1. 84	Mn	
		Pq: Si quis baptissum ab hereticis acceperunt – catholicis sacerdotibus consecratur. <i>cf 74T 221, Pol. 3.10.13 etc</i>
1. 85	AaLcMn	
1. 86	EaLc	
		Tf: <i>Cyprianus contra sententiam</i> Omnes qui a quacumque heresi ad ecclesiam convertuntur ecclesie unico et legitimo baptismo baptizentur, exceptis his qui baptizati in ecclesia prius fuerant et sic ad hereticos transierant. Hos enim oportet ad nos redeuntibus acta penitentia per manus impositionem solam recipi, et in ovile unde erraverant a pastore restitui. <i>Cyprian de hereticis rebaptizandis (PL 3. 1136)</i>
1. 87	Lc	
		PaPq: <i>lviii. De presbiteris et diachon' qui in lapsu hereticorum sese baptismo dederunt.^a Felix papa ad episcopos per Siliciam constitutos</i> Ut ergo ab ecclesie summitatibus inchoemus eos quos prebiteros vel daconos – sacerdotis cura debebit. <i>Item.</i> Illo per omnia custodito, ne his umquam - clericale oppressisse ^b cognoverit. <i>Pol. 7.5.32-3</i> ^a lviii Pa only. De presb. – dederunt PaPol (mss K ₂ ,R, the Spanish/French tradition); <i>om.</i> Pq. ^b obresisse Pa. <i>The text variants align this version with Pol. ms R</i> Pa² in mg., Pq text: <i>Augustinus</i> Qui Iohannis acceperunt baptismum quia – salutem posse sufficere.
1. 88	AaEaLc	
1. 89	EaLcPaMnPq	
1. 90	EaLcMn	
		Eg² mg.: <i>De eodem</i> Alios vero ex sola vera confessione recipit quia sanctum baptismum quod apud hereticos sunt consecuti in eis vires emundat.... accipit cumSpiritus sanctum per impositionem manus acceperint vel isto professione fidei ecclesie fuerint uniti
1. 91	Ea	
1. 92		

1. 93	AaEa*	
1. 94	AaEaLcMn	
1. 95	AaEaLc	
1. 96	Ea	
1. 97	EaLc	
1. 98		
1. 99		
		<p>PaPq: <i>lxiii. Quod sanctum chrisma de anno in anno sit renovandum.^a</i> <i>Fabianus episcopus omnibus</i> Sicut sollempnitas paschalis per singulos annos est agenda et de anno in annum renovanda et tradenda. ita chrisma, quia novum sacramentum est, et per singulos annos innovandum et vetus in sanctis ecclesiis cremandum. Ita a sanctis apostolis et successoribus eorum accepimus, vobisque tenenda mandamus. Si quis autem his obviare temptaverit, omnem sibi per nos et per omnes recte credentes indulgentie aditum intelligat obseratum <i>Pol. 3.16.27</i> ^a lxiii – renov. om. Pq</p>
1.100	Lc	
1.101	Lc	
1.102		
1.103	AaLcTf	
		<p>PaPq: <i>lxviii. De auctoritate aque benedicende cum sale et sic aspergende.^a</i> <i>Alexandrus urbis Rome episcopus orthodoxis omnibus</i> Aquam sale conspersam populis benediximus ut ea cuncti aspersa sanctificentur - populum sanctificat atque mundat <i>Pol. 3.16.28</i> ^a lxviii – aspergende om. Pq <i>De eodem. Ex concilio Matiscensi^a</i> Omnibus diebus dominicis quisque presbiter –potum suum conspergat <i>Pol 3.16.29</i> ^a De eodem – Matisc. om. Pq</p>
1.104	EaTf	
1.105	EaLcTf	
1.106	AaEaTf	
1.107-8	AaEa*LcMnTf	
1.109	AaLcTf	
1.110	AaTf	
1.111	EaLcTf	
1.112	Ea(cf after 1.125)LcMn*Tf	
		<p>Pq: <i>Clemens Iulio et Iuliano episcopis</i> Regeneratus per aquam postmodum septiformis – ut a beato [?] Petro accipimus <i>Pol. 3.10.2</i></p>
1.113	AaCcLcTf	
1.114	AaLcTf	
1.115	AaEaLcTf	
1.116	EaLcTf	
1.117	EaLcTf	
		<p>Pq: Crisme confectio et puellarum consecratio - presbitero non liceat <i>Pol. 4.36.13</i></p>

1.118	EaLcMn	
		<p>Qa:</p> <p><i>Melchiades papa</i> In baptismo abluimur - potest peccare <i>H 245; 74T 216; 4L 3.44b; AL 9.21</i></p>
1.119	EaPaPq	
1.120	EaLc	
1.121	AaMn	
1.122	Aa	
		<p>Pa:</p> <p><i>Que penitentia sit danda presbitero cuius neglectu infans sine baptismo mortuus fuerit. Sixtus papa</i> Perpendant presbiteri quanti discriminis sit animas innocencium – per cuius evenerit neglectum. <i>Pol. 3.10.6; cf Pq after 1.23 above</i></p> <p>Pq: Ego Berengarius corde credo et ore confiteor - et hec sacra evangelia. <i>Form of Confessio Berengarii (1079). See R. Somerville, 'The case against Berengar of Tours: A new text', Studi Gregoriani 9 (1972) 55-75.</i> <i>Tarrac. 1 367, Caes. 13.131</i></p>
1.123	Ea	
		<p>Fc² (foot of leaf):</p> <p><i>Aug.</i> Panis certa consecratione mysticus non nascitur nobis sed fit, ut propter id quod erat alimentum refectionis fit etiam sacramentum religionis. <i>Augustine, contra Faustum (CSEL 25. 552)</i> Et melius dictum est equalia in sancta Trinitate quam similia, quia una substantia non duos vel tres, et ideo potest esse similis quia una ideo dixerunt omousius, id est unius substantie et non omousion, id est similis substantie sicut heretici dicunt.</p>
		<p>PaPq:</p> <p><i>Paschasius ad Placidum. ca. xii^a</i> Vere credere et indubitanter scire debemus - in tuo unico filio sumus <i>Pol. 3.9.2</i> ^a ca. xii om. Pq</p>
1.124	Ea	
1.125	Lc	
		<p>Ea adds at end of c. 125: Qui scelerate vivunt in ecclesia et communicare non desinunt, putantes se tali communione mundari, discant nichil ad emundationem proficere sibi (<i>i.e. end of c. 112 above</i>).</p>
1.126	EaLcPa(see after 1.162)Pq (see after 1.22A)	
1.127	EaLc	
		<p>Fb:</p> <p><i>Aug' in libro sententiarum Prosperi</i> Ostendit quali et fide vel respectu percipere – calicem Domini percipit.</p>
1.128	EaLc	
1.129	EaLc	
1.130	Ea	
1.131	Ea	

1.132	Ea	
1.133	EaLc	
1.134	EaLc	
1.135	Lc	
1.136	EaLc	
1.137	Lc	
		<p>Qe mg:</p> <p><i>Ieronimus ad Edibiam</i></p> <p>Panis qui descendit de celo corpus est Domini – et sine ipso potare non possumus</p>
1.138	AaLc	
1.139	AaEa	
		<p>Vp:</p> <p><i>Aug'</i></p> <p>Queritur cur corpus Christi dividitur in tres partes, ita quod due remanent sicce, altera ponitur in sanguine. Solutio. In tribus partibus Trinitas continetur. Una pars de siccis sumitur ad laudem et gloriam Dei pro animabus beatorum, altera pro illis qui in purgatorio sunt. Tercia pro vivis qui volvitur in sanguine, id est in peccatis.</p> <p><i>not Grat.</i></p>
1.140	Ea	
1.141	AaEa	
1.142	Ea	
1.143	Lc	
1.144	Lc	
1.145	AaEaLc	
		<p>Qe mg.:</p> <p><i>Ier' super Isayam, parte ultima</i></p> <p>Qui sanctificabantur etc. Secundum tropologiam possumus dicere, Omnis – in domo una et intus comeditur</p> <p><i>ID 2.5 (pt)</i></p>
1.146	Aa*Ea*	
1.147	AaEa	
1.148	AaEa	
		<p>Pa (run on without a break):</p> <p>Qui autem residua corporis Domini que in sacrario relictas sunt – eterna custodienda sunt</p> <p><i>as Pol. 3.16.9</i></p> <p>Qe mg.:</p> <p><i>Augustinus in l' primo ad inquisitiones Ianuarii</i></p> <p>Zacheus et ille centurio cum alter – sicut <nec> manna fastidium</p> <p><i>cf Quad. 4.1, Coll. Sem. 2.20 etc</i></p>
1.149	Aa	
		<p>Pa (run on without a break):</p> <p>Nam quem mortalia post baptismum crimina commissa – ad mortem percipiat.</p> <p><i>as Pol. 3.16.21</i></p>
		<p>Pa:</p> <p><i>Sanctus Cyprianus dixit</i></p> <p>Eucharistia cotidie ad cybum salutis accipitur.</p> <p><i>Sanctus Ambrosius dixit</i></p> <p>Si quotienscumque effunditur sanguis Christi in remissionem peccatorum effunditur debeo semper accipere <qui semper pecco debeo semper accipere in mg.> medicinam.</p> <p><i>Sanctus Ylarius episcopus dixit</i></p>

		Si non tanta sunt peccata vero excommunicetur – communicare non de<sinas>. <i>Pol. 3.16.20 a-c, of which b-c are De cons. D 2 cc 14-5</i>
1.150		
		Pa: <i>xc^a. Singulis diebus dominicis in xl. communican... Silvester papa</i> Singulis diebus dominicis in xl ^a preter hos qui excommunicati – ab omnibus communicand... <i>Pol. 3.16.15</i> ^a sic Pa <i>ci. In cena Domini ab omnibus fidelibus communicandum. Sother</i> In cena Domini a quibusdam perceptio eucharistie – dominici sacramenta reconcilie... <i>Pol. 3.16.6</i>
1.151	Ea*Lc	
		Vp² mg; <i>Telesphorus papa de missis</i> Missa pro mortuis in hoc differt a consueta missa quod sine Gloria et Alleluia et pacis osculo celebratur. Gloria et Alleluia suavitate et letitiam nostris mentibus inculcant. Nulli vero dubium est quin mors sit vindicta primi peccati ac ideo sine Gloria et Alleluia officium pro mortuis celebratur, quasi sine suavitate et letitia. Notandum etiam quod officium pro mortuis ad imitationem agitur officiorum que aguntur in morte Domini. Ibi enim <non> agi osculum pacis, nec hic agitur.
1.152	AaLc	
1.153	Aa	
		Pa: <i>cvi. De sacrificio post cybum non accipiendo. Euticianus papa</i> Qui acceperit sacrificium post cybum aut parvissimam – xx dies peniteant. <i>Pol. 6.19.6</i>
1.154	Aa	
1.155	AaEa*	
		Pa: <i>Item (Ex penitential' Romano in mg.)</i> Si ceciderit sacrificium de manibus offerente [?] terratenus, unde non – xx diebus peniteat. <i>Pol. 3.16.23</i>
		Sb² (foot of fo. 26v) Quod si in Domini sanguine musca sive aranea vel tale aliquid ceciderit, quoniam talis res non sine periculo potest glutiri, nam necesse est aut vomitum aut ipsam consequi mortem, ut iam probatum est, iccirco igne cremandum est. <i>Const. Hirsau ii. 3 (PL 150.1041-2)</i>
1.156	Aa	
		Pa: <i>cxi [?]. Sacrific' vetustate consumptum igni comburendum. Ex concil' Aurelian'</i> Omne sacrificium sordida vetustate perditum igne comburendum est, et cinis iuxta altare sepeliend' <i>Pol. 3.16.22</i> <i>cxi. De suppellectilibus ecclesie vetustate consumptis igni tradendis. Clemens Romane ecclesie presul Iacobo Iherosolimor' episcopo.</i> Altaris palla, cathedra, candelabrum et velum – introeuntum pedibus coinquinentur. <i>Pol. 3.16.30</i>

		<p><i>Item. Iginus papa</i> Digna^a ecclesie dedicate non debent ad aliud – non debent admitti. <i>cf below 2.16; Pol. 3.16.31</i> ^a sic Pa</p> <p><i>Item. Stephanus episcopus familiari amico Ylario</i> Vestimenta ecclesie quibus Domino ministratur et sacrata – faciat ad ima. <i>Pol. 3.16.32</i></p>
1.157	AaDb	
		<p>Pa:</p> <p><i>Item</i> In festivitibus vero beate Marie prephacionem decimam in concilio Claromontensi Urbanus papa II^{us} instituit. <i>cf PtQa below</i></p> <p><i>cxiii. De missa. Clemens</i> Hic ergo, hoc est in presenti vita <positos> - agendum est mandamus. <i>Pol. 3.16.1</i></p> <p><i>Ex concilio Agatensi</i> Institutiones missarum sicut in metropolitana ecclesie^a fiunt – ministrandi consuetudo servetur. ^a sic Pa <i>XP 1.46.2; cf Panend Po a 15</i></p> <p><i>Item. Anacletus</i> Sacerdotes quando sacrificant non soli hoc agere – elegerit Dominus Deus tuus. <i>Pol. 3.16.2</i></p> <p><i>Item. Felix episcopus omnibus orthodoxis</i> Sicut non alii quam sacrati Domini sacerdotes – Dominus Deus tuus. <i>Pol. 3.16.3 (has more)</i></p> <p><i>Item. Silvester papa in generali residens synodo dixit:</i> Nullus presbiter missas celebrare presumat nisi in sacratis – voluerit esse sacerdotii. <i>Pol. 3.16.4</i></p> <p><i>Item, Zacharias papa</i> Ut episcopus aut presbiter dum ingressus fuerit – x suspensus est. <i>Pol. 3.16.6 (BD 3.230, ID 3.271)</i></p> <p><i>Item. Pius papa</i> Bene siquidem maiorum regulis difinitum est – incursu demonum alieni. <i>Pol. 4.32.7 (BD 3.72, ID 2.125)</i></p>
		<p>PtQa:</p> <p><i>Urbanus papa 11 cap. xiiii</i> In Placentina synodo ab Urbano papa II antiquis novem prefationibus – Christum Dominum nostrum. <i>Passage attributed to Co. of Piacenza 1095, ed. Weiland in MGH Leges 1. 563, for which see R.Somerville, 'The presentation of the canons of Piacenza (March,1095); an overview, Baronius to</i></p>

		Weiland', in AHC 27-8 (1995-6) 193-207, esp. 194 n. 2 on D 70 c 2 and dp c. [16])
1.158		<p>Pa:</p> <p><i>Item. Anastasius urbis Rome episcopus omnibus episcopis</i> Audivimus quosdam sacerdotes in ecclesia quando evangelia – et fideliter adorent. <i>Pol. 3.24.1 (BD 3.103, ID 2.138 var. insc. and incipit)</i></p> <p><i>Item. Zacharias</i> Ut nullus episcopus aut presbiter seu diaconus ad celebranda – presumpserit communione privetur. <i>Pol. 3.16.36 (BD 3.231, ID 3.272)</i></p> <p><i>cxiii. Qua hora celebranda sit missa. Telesphorus papa</i> Missarum celebrationes ante horam diei tertia – nocte sancte Nativitatis. <i>Pol. 3.16.5 (BD 3.63, ID 2.67)</i></p> <p><i>Item. Aug'</i> Et hoc adtendendum est ut misse peculiares – claustris monasterii contineri. <i>Pol. 3.16.8 (BD 2.54, ID 2.119)</i></p> <p><i>cv. De numero missarum. Alexander papa</i> Suffici<t> sacerdoti missam unam in die – estimo dampnatione evasuros. <i>ID 2.81 etc all end var.</i></p> <p><i>cvi. Quibus locis debeat missa cantari, quibus non. Ex concil' Riduriensi capl. iiii</i> Missarum sollempnia non ubicumque sed in locis – celebranda esse censemus. <i>Idem in eodem</i> Concedimus etiam et sicubi quod peccatis – ecclesie restaurari queant.</p> <p><i>Item</i> Si tabula altaris consecrata ceteraque sacra – Aliter omnino interdicimus. <i>BD 3.56a-b, d; ID 3.59a-b, d</i></p> <p><i>cxvii. Quod presbitero infra missarum celebrationem subita et gravi infirmitate deficiente, alter pro eo adcomplementum accedere debeat. Sother papa</i> Necessarium duximus instituere ut ubi temporis – officium inceptum adimpleat. <i>Pol. 3.16.34 (BD 3.73, ID 2.126 both begin distinctly)</i></p> <p><i>De eodem. Ex concilio Toletano</i> Pensem^a vel cum a sacerdotibus missarum – presumptionis perniciem convertat. <i>Pol. 3.16.7 (BD 3.70, ID 2.124)</i> ^a sic Pa</p> <p><i>cxviii. Ut oblationes et pacem in ecclesia iugiter facere Christianus populus ammoneatur. Fabianus papa</i> Decrevimus ut in omnibus dominicis diebus – peccatorum suorum fascibus liberentur. <i>Pol. 3.16.10 (BD 5.24, ID 2.34)</i></p>

		<p style="text-align: center;"><i>Item</i></p> <p>Oblacionem quoque et pacem in aecclesia facere – et concordia demonstratur. <i>Pol. 3.16.12 (BD 5.25, ID 2.35)</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Gr. VII. De eodem</i></p> <p>Omnis Christianus procuret ad missarum sollempnia – sanctorum patrum debent. <i>Pol. 3.16.38</i></p> <p style="text-align: center;"><i>cxviii. Quibus temporibus in die precipue sit genu flectendum.</i> <i>Ieronimus in super Danihelem</i></p> <p>Tria vero tempora quibus Deo flectenda sunt – pergebant ad templum. <i>Pol. 3.16.39</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De ex concil' Niceno</i></p> <p>Quoniam sunt quidam in die dominico – Domino vota persolvere. <i>Pol. 3.24.2; (BD 2. 88, ID 4.18)</i></p> <p style="text-align: center;"><i>cxx. Quibus temporibus debeant flecti ienua, quibus non</i></p> <p>Ut presbiteri plebibus annuncient quod in XLa – nostri Iesu Christi. <i>BD 13.3; ID 4.36; below 2.183</i></p>
1.159	AaEa	<p>Pa (variant text): <i>cxxi. Quod iiii modis contingat dormientibus pollucionis illusio</i> Petrus. Si post illusionem que per somnium solet – sacra misteria celebrare. <i>Pol. 3.16.18</i> Gregorius. Et quidem hunc presbiterum testamentum veteris – cotidie abstinere oportet. <i>Pol. 3.16.19 (which are a fuller version of IP 1. 159, but the rubric here is that of many copies of IP rather than Pol.)</i></p>
		<p style="text-align: center;"><i>cxxii. Quod bonum sit et puritati conveniens etiam corpus aqua diluere. Clemens in epistola iiii. cap. v[?]</i></p> <p>Bonum est et puritati conveniens etiam corpus – ut hominibus placeat. <i>Pol. 3.28.1</i></p> <p style="text-align: center;"><i>cxxiii. Quod medicine contarie sint divinis preceptis. Ambrosius in psalmo CXX</i></p> <p>Contraria divine conditionis precepta medicine sunt - seipsum sibi abnegat. <i>Pol. 3.29.1</i></p>
		<p>Qe mg.:</p> <p style="text-align: center;"><i>Ier' contra Vigilantium</i></p> <p>Ego confiteor timorem meum et fortasse – et anima et corpore pertremisco</p>
1.160	Ea	
1.161	AaEa	
		<p>Pa:</p> <p style="text-align: center;"><i><De eodem>. Silvester papa omnibus episcopis</i></p> <p>Sacrificium altaris non in serico panno – linea sepultum fuit. <i>Pol. 3.9.10</i></p>
1.162	Ea	

		<p>Pa: <i>cxxvii. Sacramentum a scismate redeuncium. Gregorius in epistola vii. Lib. XII</i> Quotiens cordis oculis nube erroris obductus – omnibus sacramento subscripsi. <i>Pol. 7.6.1</i></p> <p><i>De eodem. Leo urbis Rome episcopus Ianuario episcopo</i> Omnibus cuiuslibet ordinis clericus qui catholicam – et salubriter ordinata. <i>Pol. 7.5.3 has only beginning; fuller text as here is below 3.131.</i></p> <p><i>cxxviii. De illo qui de aliqua heresi infamatus quod in sacro conventu formulam istius libelli recitare debeat. Ex epistola Cirilli ad Iohannem Antioch^henum</i> Ego ill' nomine hac scriptura quam manu – dignos esse pronuncio. <i>Below 3.132</i></p> <p><i>Confessio Berengarii</i> Ego Berengarius indignus – reverso et converso. <i>Above, 1. 126</i></p> <p><i>cxxviii. Quod revertentes ab heresi debeant recipi</i> Convenientibus apud Niceam Bitinie et considentibus – quibus poterant ordinari. <i>Ctp 2.12.1</i></p> <p><i>cxix. De ecclesia malignantium</i> Infelix Arrius fidei Trinitatis derogat male - constrare^a sibi tribuit. ^a sic Pa</p>
		<p>Pt here, Qa after 2.1 Anastasius regnavit annis xxvii. Iste acephalorum errorem – baptismum Christi suscepit</p> <p>Queritur de insanis utrum salvandi sint an perdendi, quod sic solvitur.^a Cum anima ad omnem rerum discretionem- non ambigimus ^a Nota bene hic <i>add. in mg</i> Pt³</p> <p><i>Gelasius omnibus episcopis cap. v^a</i> Baptizandis consignandisque fidelibus precia nulla – subituri proprii honoris <i>ID 1.265]</i> ^a cap. v <i>om.</i> Qa</p> <p><i>Eugenius papa cap. vii^a</i> Per cuius negligentiam parvulus sine – femina eum baptizet. ^a cap. vii <i>om.</i> Qa</p> <p><i>Iohannes papa Anselmo Lemovicensi episcopo</i> Ad limina beati Petri et Pauli -- separari debere^a <i>ID 1.305] IP 6.127</i> ^a <i>corr. fr. –eret</i> Pt</p> <p><i>om.</i> Qa</p> <p><i>Melchiadis papa</i> In baptismo abluimur, post baptismum – peccare post mortem^a ^a <i>om here</i> Qa, which has it after 1.118 above</p>

		<p><i>Augustinus de verbis Domini secundum Lucam sermone xxxiii^a</i> Cenam manibus suis consecratam^b Dominus -- creditur pascit. ^a serm. xxxiii om. Qa ^b corr. fr. consecratam Qa</p> <p><i>Beda quinto sermone super Matheum^a</i> Triplicem ob causam Salvator a -- credentium demonstraret. ^a super Matt. om. Qa</p> <p><i>Ex concilio Aurelianensi</i> Statuimus et iudicamus nulli sacerdotum esse -- superponere missas.</p> <p>Leo papa sicut ipse fatebatur una die -- conveniat precipimus.</p> <p><i>Melchiadis papa^a</i> Ita coniuncta sunt hec duo sacramenta -- baptismum roboramur et cetera.^b ^a papa om. Qa ^b et cet. om. Qa</p> <p><i>Rabanus archiepiscopus liber v^a</i> His qui suspenduntur si peniteant^b non est -- missam celebrari. ^a lib. v om. Qa ^b si pen. om. Qa</p> <p><i>Ex libro Augustini^a</i> Par pena agentes et consentientes comprehendet^b. ^a Ex – Aug. Pt; Lucius papa Qa ^b -endet Pt</p> <p>Pt only continues: <i>Lucius papa. Si quis oblationes ecclesie extra ecclesiam accipere vel dare voluerit.</i> Si quis dederit aut acceperit oblata ecclesie preter episcopum vel qui cum constitutus^a est ab eo ad dispensandam misericordiam pauperibus et qui dat et qui accipit anathema sit. ^a corr. fr. constitus</p> <p>Omnes basilice que per diversa loca constructe sunt vel cotidie construuntur in eius episcopi in cuius territorio posite sunt potestate consistent.</p>
--	--	--

Bk II

		<i>capitulatio: EbLePaPrQeTbVmVo</i>
2. 1		
		Pa: ACYAWN Grecorum rex erat. Hinc et basilica – acervo lapidum sepulti sunt. <i>Pol. 3.1.2</i> for Qa see after 1.162
2. 2	EaLc	
2. 3	AaEaLc	
2. 4		
2. 5	AaEaLc	
		Pa: <i>De eodem</i>

		<p>Noverit sancta auctoritas tua papa venerande – in Niceno concilio. <i>Pol. 3.9.11</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Item de eodem</i></p> <p>Damasus sancte Romane ecclesie antistes omnibus episcopis, presbiteris vel ceteris ordinibus qui statum sancte ecclesie regere videntur, pax in Christo. Quomodo perniciose inolevit consuetudo ut sacras – colligaturus et condempnat. <i>Pol. 3.9.12</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Item de eodem</i></p> <p>Decernimus ut quamdiu fundatores ecclesiarum in hac – condignos elegerint ordinari. <i>Pol. 3.3.1</i></p>
		Vp here inserts long excerpts, almost entirely from Gratian
2. 6	EaLc	Vp reverses cc 61-2, and then puts cc 6 - 53 after them
		<p>Pa:</p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem</i></p> <p>Qui vere et sincere singularem sectantur vitam – monasteriorum providentiam gerere. <i>Pol. 3.2.1</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Aurel'</i></p> <p>Ut ecclesie antiquitus constitute nec decimis – novis oratoriis tribuantur. <i>Pol. 3.2.3</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concil' Gornac'</i></p> <p>Quicumque voluerit in sua proprietate ecclesiam – antiquiores ecclesias persolvantur. <i>Po. 3.2.4</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concil' Agathensi</i></p> <p>Monasterium novum nisi episcopo aut permittente – voluntate abbatis presumat episcopus. <i>Pol. 3.2.5</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex cl' Toletano</i></p> <p>Quisque episcoporum in parrochia sua monasterium – ibidem conferre licebit. <i>Pol. 3.2.7</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem</i></p> <p>Greg' Vitali defensori Sardinie in epistola lxxiii. lib. VIII. Cognovimus quod monasteria servorum Dei vel – compellitur reddere rationem. <i>Pol. 3.2.8</i></p>
2. 7	AaEaLc	<p>Pa continues: De quibus sicut sacerdotis intererit integram – fame preconiiis non taceri. <i>as Pol. 3.11.1</i></p> <p>Vp continues: De quibus sicut sacerdotis intererit integram ministris ecclesie memoratam rependere quantitatem, sic clerus non ultra delegatam sibi summam insolenter noverit expetendum.</p>
2. 8	Lc	
2. 9	Ea*Lc	
		<p>Pa:</p> <p style="text-align: center;"><i>Leoni episcopo Catinentium in epistola vii Lib. VIII</i></p> <p>Volumus ergo ut quicquid ecclesie tue ex reddito – contendat imitatione proficere.</p>

		<p><i>Pol. 3.11.2</i></p> <p><i>De eodem. Greg' Aug' episcopo</i> De episcopis qualiter cum suis clericis conversentur – munda sunt vobis. <i>Pol.3.11.8</i></p> <p><i>De eodem. Urbanus</i> Res singularum parrochiarum qui locum tenent apostolorum – eis inveniatur egens. <i>Pol. 3.11.9</i></p> <p><i>Item. Leo IIII</i> De decimis iusto ordine non tantum nobis sed et maioribus visum est plebibus tantum ubi sacrosancta baptismata dentur deberi. <i>Pol.3.11.10</i></p> <p><i>De eodem</i> Ammoneo de redditibus ecclesie partes quatuor fieri – quatuor partes fiant. <i>Pol. 3.11.11</i></p> <p><i>Item. Gelasius</i> Presulum nostrorum auctoritas emanavit ut facultates – largitores esse possint. <i>Pol. 3.11.12</i></p> <p><i>Item. Gregorius Panormitano episcopo. In epistola xliiii. Lib. XIII</i> Hortamur ut de redditibus ecclesie quartam integro – Deo largiente proficiant. <i>Pol. 3.11.13</i></p>
2. 10	AaLc	
2. 11	AaEa	
2. 12	AaEaLcPa	
2. 13	AaEaLc	Pa has bare insc. 'Evaristus' as <i>Pol. 3.4.1</i>
		<p>Pa:</p> <p><i>Gelasius. Omnibus episcopis</i> Basilicas noviter institutas non pietatis ex more – clericos potestatis aliene. <i>Pol. 3.4.2</i></p> <p><i>De eodem. Iohannes papa</i> Aecclesias Arrianorum ubicumque inveneritis catholicas eas – regis Constantinopolim fuissemus. <i>Pol. 3.4.3</i></p> <p><i>De eodem. Gg in dialogo</i> Arrianorum ecclesia in regione urbis huiusque – ad lucem venisset. <i>Pol. 3.4.4</i></p>
2. 14	AaEaLc	
		<p>Pa:</p> <p><i>Item</i> Ut ecclesie destructe ubi aut plures – qualiter consistere possit. <i>Pol. 3.6.1</i></p>
		<p><i>Quod moto altari tota ecclesia onsecretur ecclesia^a</i> Si motum fuerit altare denuo consecratur – tantum exorcizetur. Si homicidio vel adulterio fuerit violata – et denuo consecratur.</p>

		<i>As here Pol. 3.5.1; cf below 2.20-1</i> ^a <i>sic Pa</i>
2. 15		Pa places 2.17, 15-6 after 2.28 below
2. 16	Aa	
2. 17	AaEa	
2. 18	AaEaLc	Pa places after Pol. 3.4.4 above
[2.19]		here in SIVoBrant ; for other copies see after 2.24
2. 20		for Pa see above
2. 21	Aa	
		Mq has six-line lacuna, followed by: <i>Ex concil' Remensi cap. li</i> Pervenit ad noticiam nostram quod quidam presbiteri in tantum parvipendant divina mysteria ut laico aut femine sacrum corpus Domini tradant ad deferendum infirmis, et quibus prohibetur nec sacrarium ingrediantur, nec ad altare appropinquent, illis sancta sanctorum committuntur. Quod quam quod sit horribile quamque <de>testabile omnium religiosorum animadvertit prudentia. Igitur interdicat per omnia synodus ne in homicidio vel adulterio ecclesia fuerit violata diligentissime expurgetur et denuo consecratur. (<i>end repeating c 21</i>)
2. 22	Ea	
2. 23	Ea	
		Oe mg: Basilion Grece rex Latine. Hinc est basilica - lapidum conditi sunt. Ier' (<i>cf above after 2. 1</i>)
2. 24		
2. 19	BbLcKa	<i>see above, after 2.18</i>
2. 25	EaLc	
		Fb text, Lk²Vc² mg: <i>Ieronimus</i> Quos coniunxit unum coniugium coniungat unum sepulchrum, quia una est caro, et quos Deus coniunxit homo non separet. Unaqueque mulier sequatur virum suum in vita sive in morte. <i>BD 3. 161; 3L 3.10.6</i>
2. 26	EaLcPa	
2. 27	LcPa	
2. 28	AaLc	
		For EdFb see after 2.30.
		Pa has here 2.17, 15-6, then: <i>Aug. Antemio diacono</i> Ratio nulla permittit ut propriis cuiusque – datum est cognoscitur. <i>Pol. 3.12.12</i> <i>Idem Savino subd'</i> Sacrilegium et contra legem est si quis – temptaverit compnediis retinere. <i>Pol. 3.12.13</i> <i>Item Prosper</i> Scientes autem nichil aliud esse res ecclesie – dare quam perdere. <i>Pol. 3.12.16</i> <i>De eodem</i> Sed et sententia beati Ieronimi non solum – Salvatoris sanguinem effundentium. <i>Pol. 3. 12.17</i> <i>Ex concilio Toletano</i>

		<p>Omnis itaque rei ecclesie quantitas sicut – anime sententiam sustinebit. <i>Pol. 3.12.22</i></p> <p><i>De legibus. Ex lib' institutionum Iustiniani</i> Nullius autem sunt res sacre et religiose – et Papinianus scripsit. <i>Pol. 3.12.31</i></p> <p><i>De eodem. Silvester papa</i> Nemini regum aut cuiusquam hominum in proprium – in pristinum reformetur statum. <i>Pol. 3.12.2</i></p>
2. 29	AaSg	
		for Vp see after 2. 30
2. 30	EaMnPa	
		<p>MgWa here, Lk² in marg., after 2.28 EdFb, after 2.29 Vp, after 2. 32 Ra, at foot of leaf PsVc²: <i>Ex concilio Gerundensi, cap. vi.</i> Ut institutiones^a missarum sicut in metropolitana ecclesia fiunt ita in Dei nomine in omnibus comprovincialibus ecclesiis tam ipsius misse ordo^b quam psallendi vel ministrandi consuetudo servetur^c. <i>BD 3. 66; ID 3. 68; XP 1.46.2</i> ^a instructiones Fb ^b ordo *LkMgVp; om. Ra ^c servetur *EdFbRaVp; conservetur Lk; sortietur Mg</p>
		<p>Lk²(mg. against 2.33)PcPyRfTcVt (in Py to pertinentibus debitam only; in Rf run on from 2. 30 without a break): <i>Item Leo papa.^a</i> Quia monachorum quidam ius suum episcopis auferre contendunt, statuimus ne parrochialibus ecclesiis quas tenent absque episcopi consilio presbiteros collocent, sed episcopi parrochie curam cum abbatum consensu sacerdote committant, et eiusmodi sacerdotes de plebis quidem cura episcopo rationem reddant, abbatibus vero pro rebus temporalibus ad monasterium pertinentibus debitam subiectionem exhibeant et sic cuique sua iura serventur. <i>C. Clermont 1095, vers. Cenc., c. 4; also in AL vers. A' 8. 46, C 16 q 2 c 6; cf too the appendix to Ce, PrVm a 4</i> ^a no insc. LkPc</p>
2. 31	Mm*MnPa	
		For the additions of Tc² here see Pan2add
2. 32		
		For Ra see after 2.30
2. 33	AaEaLcMn	
		For Lk² mg. see after 2.30
2. 34	AaMn	
2. 35		
2. 36	AaEa	
2. 37	EaLc	
		<p>Pa: <i>De unione duarum ecclesiarum. xxi. Gg' Bene nato episcopo in epistola xxxi. Lib. II</i> Ut temporis qualitas et vicinitas nos locorum – auxiliante Domino peragantur. <i>Pol. 3.30.6</i></p>
2. 38		
		<p>Vp: <i>Ieronimus</i> Quos Deus coniunxit uno coniugio – sive in mortem <i>VIII of Turin 4. 105</i></p>
		for Pt here see two canons after 2.42

2. 39		
		<p>Pa:</p> <p style="text-align: center;"><i>Item Gelasius</i></p> <p>Ita nos Scyllacinorum cedes geminata pontificum – consensum pravitatis adducat. <i>Pol. 3.30.2</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem. Ambrosius</i></p> <p>Que dignior domus apostolice predicationis ingressu –secundam correptionem devita. <i>Pol. 3.30.3</i></p>
2. 40	AaLcPaSg	
2. 41	LcPa	
2. 42	Aa	
		<p>CcPt(after 2.38)Qa: <i>Ex registro Gelasii.^a Gelasius papa Maximo^b et Eusebio episcopis.</i> Nulla presumptione statum parochiarum qui perpetue etatis firmitate duravit patimur immutari. Quia neque negligentia pontificis neque temporalis obiectio^c que per incuriam forte generatur neque ignavia faciente consensus nec surripiente supplicatione precio^d divellere potest semel diocesim constitutam ex qua semper ad regenerationem atque consignationem plebs devota convenit. Data^e vi non' Maii. <i>JK 713, Collectio Britannica 38a; ID 3.97c; C 16 q 3 c 5. These all lack the date.</i> ^aEx reg. Gel. om. Cc ^bMauxino Qa, Alexino Cc ^cabieci- Pt ^dpreceptio Pt ^eDatur Cc</p>
		<p>CcPt(after 2.38)Qa: <i>Adrianus papa^a (Ad. papa om. Cc)</i> Nec debet^a ecclesia ullum dampnum sustinere^b si per lx aut^c lxxx aut eo amplius annos incuria quorumcumque presulum^d et^e vastatione barbarorum dignitatem antiquam et Romanorum antistitum firmitate roboratum perdidit et amisit, quando^f innumeris pene annis illa disponente Spiritu Dei^g usa fuerit auctoritate igitur beati Petri potestatem suam singulis metropolitanis reddidimus. <i>JE +2412 (Chr. Hug. Flav. MGH SS viii.344)</i> ^anec deb.] Non habet Pt ^bom. Pt ^clx aut PtQa; xl (vel per lxx in mg.) aut per Cc ^dqu. pres. CcPt; pres. qu. Qa ^eaut Pt ^fquando PtQa; quoniam Cc ^gDei CcPt; sancti Qa</p>
2. 43	Aa	
2. 44		
		<p>Pa:</p> <p style="text-align: center;"><i>Item</i></p> <p>Clericos in ecclesiam ministrantes sicut iam – aliam ecclesiam transierunt. <i>Pol. 4.32.62</i></p>
2. 45		
		<p>CcPt:</p> <p style="text-align: center;"><i>Urbanus papa II in Placentina sinodo dixit.</i> Sanctorum canonum statutis consentientibus^a decernimus ut sine titulo facta ordinatio irrita habeatur, et in qua quislibet titulus est in ea perpetuo perseveret. Omnino autem in duabus aliquem titulari non liceat, sed unusquisque in qua titulus est in ea tantum canonicus habeatur. Licet enim episcopi dispositione^b unus diversis preesse possit ecclesiis, canonicus tamen aut prebendarius nisi unius tantum ecclesie qua conscriptus est esse non debet. Si que tamen capelle sunt que suis redditibus clericos sustinere non possint^c, earum cura ac dispositio^d maioris ecclesie</p>

		<p>cui capelle subdite videntur immineat, et tam de possessionibus quam et de ecclesiasticis capellarum officiis ipse provideat^e. <i>Co. of Piacenza (1095) c. 15; cf D 70 c 2</i> ^a –ientes Pt ^b ut <i>add.</i> Pt ^c -unt Cc? ^d preposito <i>add.</i> Pt ^e prov- Pt</p>
		<p>Pa:</p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem</i></p> <p>Anacletus servus Christi Ihesu in apostolica sede a Domino constitutis episcopis omnibus. Presbiter ad qualemcumque locum vel ecclesiam in eo – vite sue perdurandus. <i>Pol. 3.15.1</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Item. Leo</i></p> <p>Illam quoque partem ecclesiastice discipline que – vinculo habeatur extraneus. <i>Pol. 2.34.2</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem</i></p> <p>Quicumque temere ac periculose neque timorem – transferre voluerint deponantur. <i>Pol. 2.34.7</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem</i></p> <p>Item placuit ut quicumque in ecclesia – clericatum non teneatur. <i>Pol. 2.34.9, cf Ca a 8, Po a 156</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Item</i></p> <p>Si quis presbiter aut diaconus omnino – ecclesiastica constituta dissolvat. <i>Pol. 2.34.10</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De presbitero qui pravis exemplis mala de se suspicari permiserit. xxv. Gregorius papa</i></p> <p>De episcopo vel quolibet sacerdote a populo – in proprio gradu. <i>9L 5.143</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Item ex cl' Hylerdensi</i></p> <p>Si quis presbiter a plebe sibi – seipsum expurget si valet. <i>cf below 5. 2, ID 6. 229; BD 2. 184, but variant</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Item</i></p> <p>Hicmarus Remorum episcopus dilecto filio coepiscopo Iohanni salutem. Si mala fama eximilitudine per parrochiam – famam suam purget. <i>ID 6.420 etc</i></p>
2. 46		
		<p>Vp:</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex synodo Symachi pape</i></p> <p>Non placuit laicum statuendi aliquid – au<c>toritas imperandi <i>AL 5.9; C 16 q 7 c 23</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Nicholai iunioris</i></p> <p>Constituimus ut per laicos quilibet – nec gratis nec per pretio, et per simoniacam heresim nemo ordinetur vel promoveatur ad quodlibet officium <i>Dd 2.65 to pretio; cf Polycarpus, 2 vers. 2.4.5</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Antiocheni cap. xii</i></p> <p>Si quis presbiter aut diaconus per secularem – Machus a Petro</p>
2. 47	Ea	

2. 48	Pa	
2. 49		
		<p>Pa:</p> <p><i>Ex concilio Maguncensi</i> Quicumque presbiter precio interveniente ecclesiam – vendicaverit omnimodo deponatur.</p> <p><i>xxvii. Aug' de civitate Dei. Quod res ecclesie nec vendi possunt nec redemi</i> Per Moysen in veteri lege precipitur – sanctorum iugiter permanere.</p> <p><i>Item Bonifacius papa</i> Nulli liceat ignorare quia omnem quod Domino – sacrilegus iudicetur excommunicetur. <i>cf below, 5. 113, Pol. 6.14.8</i></p> <p><i>Item. Lucius papa</i> Nemo vendat ovibus meis pascua que sunt mea, hec sunt omnia que ad ecclesiarum iura pertinent.</p> <p><i>Item</i> Decimas quas populus dare non vult – consilio est ne fiat. <i>Bonizo 8.8; cf below 2. 62, BD 3.134, ID 3.200</i></p> <p><i>xxviii. Quod non liceat episcopo vel presbitero seu clericores ecclesie vendere vel donare absque consilio clericorum suorum</i> Hec sancta synodus nulli episcoporum licentiam – tempore que potuerunt. <i>2. 85 below</i></p> <p><i>De eodem</i> Irrita erit episcoporum donatio vel vendicio - subscriptione clericorum suorum. <i>2. 86 below; Pol. (rev. vers.) 3.15.5 etc</i></p> <p><i>De eodem. Leo III</i> Item monemus et inrefragabiliter affirmamus ut nullus – possidendam habere possint. <i>Pol. 4.20.2</i></p> <p><i>Item. Gg Deusdedit episcopo Mediolanensi in epistola xiiii. Lib. XII</i> Nulli dubium est quia sicut sacerdotibus – voluerint non vetantur. <i>Pol. 4.20.3</i></p> <p><i>De eodem. Gelasius</i> Si quid in ecclesia damni aut in his – fieri debeat censeamus. <i>Pol. 3.12.7, 4.19.1</i></p> <p><i>De eodem</i> Quicumque presbiter de iure tituli sui – sui amissione multetur. <i>2.88 below [etc]</i></p> <p><i>xxx. De rebus ecclesie si non cons... non alien'</i> Placuit ut rem ecclesie nemo vendat – concilii venditor teneatur. <i>Pol. 3.12.29</i></p> <p><i>De eodem</i> Abbatibus, presbiteris reliquisque ministris de rebus – ordinatione</p>

		<p>episcopi revocetur. <i>Pol. 3.12.30</i></p> <p><i>xxxi. De vendicione vel cambitione rei ecclesiastice</i> Ut commutationes rerum ecclesiasticarum valde caveantur – successor est emendentur. <i>2.87 below</i></p> <p><i>Item</i> Si quis episcopus nulla ecclesiastice rationis necessitate – suo privetur honore. <i>Pol. 6.14.16 etc</i></p> <p><i>Item</i> Quicumque militum vel cuiuscumque ordinis vel professionis – restituerit excommunicationi subiaceat. <i>Pol. 6.14.18</i></p> <p><i>xxxii. Quod episcopus corrigat quod ab antecessore illicite est commissum. Ylarus papa</i> Sed et quod quis commisit illicite – confirmamus, hoc docemus. <i>Pol. 4.21.1</i></p> <p><i>De eodem</i> De his que pertinent ad ecclesiam – pro precio dare reddi. <i>Pol. 3.12.23</i></p> <p><i>xxxiii. Quod presbiter ...quilibet clericusquecunque post diem ordinationis sue aciperet relinquat ecclesie nisi ex hereditario iure aut alicuius dono evenerit</i> Si quis quocumque ex gradu ecclesiastico – similiter de sanctimonialibus. <i>Pol. 4.32.80</i></p>
2. 50	EaLc	
		<p>Lk²mg against 2.52MoPcRfTcVt: Si contigerit episcopum migrare de seculo, certis existentibus rebus que sunt ecclesie, ne ipse collapse depereant nec quam propria probantur episcopi sub occasione rerum pervadantur ecclesie, iustum et acceptum est coram Deo et hominibus ut cui voluerit derelinquat, et que sunt ecclesie eidem conserventur ecclesie, et nec ecclesia aliquid patiatur incommodum, nec episcopus sub occasione perscribantur ecclesie et in causis incidant que ad Deum^a pertinent, et ipse post obitum maledictionibus ingravetur. <i>C. Antioch (vers. Dion.) c 24; Cresconius c.40b (PL); Dach. 2.87; cf Hincmar, De fide Carolo regi servanda PL 125. 983, Coll. Lanf. B 7. 23. See too Pr app. a 7</i> ^a non add. Lk</p>
2. 51	EaLc	
2. 52	AaLc	
		<p>Lk² in mg: <i>Ex concilio Antiocheno</i> Si contigerit episcopum—ingravetur (<i>see above 2.50A</i>)</p>
2. 53	Ea	
		Vp inserts long excerpts from Gratian, then resumes with 2. 63
2. 54	PaVp	
2. 55	AaEaLcVp	Pa reverses cc 55-6
2. 56	EaLc	Vp places before c 89 below
		<p>Pa: <i>Item</i></p>

		<p>Gregorius natione Syrus ex patre Iohanne – pontificum anathemate sanxerunt. <i>Pol. 3.7.1</i></p> <p><i>Item. Ambrosius in sermone de invencione crucis</i> Sapienter Helena que crucem in capite – defertur sacre redemptioni. <i>Pol. 3.7.2</i></p> <p><i>Item. Gg Sereno episcopo Massiliensi in epistola viiii. Lib. XI</i> Perlatum siquidem ad nos fuerat quod – qui litteras nesciunt. <i>Pol. 3.7.3</i></p> <p><i>De eodem</i> Basilius Ancire ex professione sua sic – ordine penitus alienus. <i>Pol. 3.7.3a</i></p> <p><i>xxxv. De imaginibus qui dicuntur crucifigi. Tarasius patriarcha dixit</i> Venerabiles imagines Christiani non deos appellant – nec alicui creature. <i>Ctp 2.12.3</i></p>
2. 57	Ea	
2. 58	LcVp	
		<p>Pa:</p> <p><i>Item. Aug' in sermone</i> Quodcumque te pascit ingenium Dei est – redde Deo decimas. <i>Coll. of Sémur 3.20, etc</i></p> <p><i>De eodem. Aug'</i> Decime tributa sunt egentium animarum. – helemosinam dare pauperibus. <i>Pol. 3.11.3 etc</i></p> <p><i>De eodem. Alexander papa</i> Decime et primicie seu oblationes vivorum – ecclesie communione separentur. Vat. lat. 3829 fo. 274v</p>
2. 59	Lc	
		<p>Pa:</p> <p><i>De eodem Gg papa VIII^a</i> Ut nullus abbas decimas et primicias – apostolica sanctione firmamus. <i>^a sic Pa</i> <i>Pol. 4.35.38</i></p>
2. 60	Lc	
2. 61	EaLcMn	
		<p>Pa:</p> <p><i>xl. Quod <quod> proprietatis sue loca <alicui> dederit, decimam se nunquam dare posse cognoscat</i> Si quis laicus vel clericus proprietatis – nullam habeat potestatem. <i>cf BD 3.241, ID 3.284</i></p>
2. 62	EaLcPy	<i>For Pa see above after 2. 49</i>
2. 63	AaLc	
2. 64	AaLc	
2. 65	AaEaLc	
		<p>Pa:</p> <p><i>Item</i> Placuit ut episcopi quascumque ecclesias vel plebes – consultu primatis delegerint.</p>

		<p><i>Pol. 3.12.32</i></p> <p><i>De legibus</i></p> <p>Imperatores Valent' et Theodosius et Archad' aug. Si quis in tantam furoris perveneit – rerum restituere compellatur.</p> <p><i>Pol. 3.12.35</i></p> <p><i>In digestis. Ex lib' digestorum</i></p> <p>Sive autem corpore sive animo possidens – intervallo sed ex continenti.</p> <p><i>Pol. 3.12.36</i></p> <p><i>Item</i></p> <p>Imperator Iustianus a. Iuliano pp. Ut inter divinum publicumque ius et – iudicium deducti sunt.</p> <p><i>Pol. 3.12.37</i></p>
2. 66	AaLc	
		<p>Pa:</p> <p><i>In libro novellarum.</i></p> <p>Ex novellis Iustiniani imperatoris. Presens constitutio iubet quod sacratissimam ecclesiam – a consule Belisarum.</p> <p><i>Pol. 3.12.33</i></p> <p><i>Item</i></p> <p>Neque decennii neque xx vel xxx annorum prescriptio – et in hereditatibus.</p> <p><i>Pol. 3.12.34</i></p> <p><i>xlili. Ut parochia cuiuslibet ecclesie si hostilitate deicitur et a vicinis ecclesiis ex parte occupatur sue restituatur ecclesie. Ex concilio Ispalensi capl .i, cui interfuit Isidorus</i></p> <p>Prima actione c'pentio Teodulphi Malacitane - possessionem traducta sit.</p> <p><i>cf Ctp 2.49.1</i></p> <p><i>xliviii. Ne in aliena parochia aliena construatur aecclesia. Gg Fortunato Neapolitano episcopo</i></p> <p>Absurdum et inconveniens esse videatur ut – irrita sit talis actio.</p> <p>Vat. lat. 3829 fo. 198v; Coll. Francof. 55.2</p> <p><i>De eodem.</i></p> <p>Nullus presumat invadere parochiam alicuius sancti – matris ecclesie redigatur</p> <p>Ibid.; ; Coll. Francof. 55.3</p>
		<p>Pt:</p> <p><i>Novella Iustiniani</i></p> <p>Iubemus ut in negociis que ante xxx annos removebat exceptio nunc venerabilibus ecclesiis ac monasteriis et senedochibus necnon orphanotrophiis ac brephotrophiis et ptochociis xl annorum protelatio conferatur, salva scilicet inter alias personas et causas virtute que semper tricennalis sibi prescriptio vendicavit, quoniam hanc decem annorum prescriptio religiosis domibus prestamus.</p> <p><i>In eodem</i></p> <p>Neque decennii neque viginti vel triginta annorum prescriptiones religiosis domibus apponantur, sed sola quadraginta annorum curricula. non solum in ceteris rebus sed etiam legatis et in hereditatibus.</p> <p><i>3L 2.31.17</i></p>

2. 67	AaLc	Pa <i>reverses cc 67-8</i>
		<p>Sb:</p> <p><i>Nicholas papa in privilegio sancti Karilefi</i> In legibus habemus ut omnes questiones infra xxx. annos terminum accipiant. <i>XP 2.35.2a</i></p> <p><i>Ex concil' Agathensi</i> Post xxx. annos diversarum omnium causarum conquiescat propositio. <i>XP 2.35.3a</i></p> <p><i>Stephanus papa</i> Quod sanctorum patrum auctoritas et humane leges – et alienus a communione fratrum. <i>XP 2.36.1a</i></p> <p><i>Ex libro legum novellarum divi Valentiniani cap. xii</i> Si lis intra tricennium inchoata fuerit et no definita quam nec cepta fuerit, ita habeatur extincta. <i>XP 2.36.1b</i></p>
2. 68	AaLc	
		<p>Tb:</p> <p><i>Theodosius in libro v.</i> Si aliquis ullam rem per legitimas scripturas duobus donaverit, uni prius et postea alteri, non querendum est in his donationibus qui prius, qui posterius acceperit, sed qui rem tradente donatore possederit, is eam cui est tradita possidebit. <Nec interest utrum in parentes an in extraneos facta sit talis talis donatio>. (<i>The last sentence, from Nec interest, is at the foot of the leaf.</i>) <i>cf 5. 66 below</i></p>
2. 69	AaEaLc	
2. 70	LeMq ¹ Vc (<i>suppl. Vc²</i>)	
2. 71	(<i>suppl. Tc²</i>)	
		<p>Pa: <i>xlvi. De incensoribus domorum et membrorum detruncationibus</i> [<i>Euticianus papa add. Pa²</i>] Si quis membrorum truncationes, domorum incendia – Christianorum collegio separatur. <i>Pol. 6.16.1 etc</i></p> <p><i>Ex tracensi cl' Paschalis pape II</i> Infra Gallias. Constituimus et apostolica auctoritate firmamus^a ut si quis in domibus vel rebus ad dampnum alterius ignem immiserit, aut septenni exilio Iherosomis puniatur, aut in religioso monasterio monachus efficiatur, et usque quo quidlibet horum faciat, ab ecclesiastica communione alienus existat. ^a <i>corr. fr. formamus</i></p>
2. 72	Lc	
		<p>Eg²Ra <i>continue:</i> Si vero que rapitur patrem habere constiterit, et puella raptori consenserit, potestati patris excusata reddatur et raptor a patre superioris conditionis satisfactione <vel non> teneatur obnoxius. Si vero que rapitur patrem habere constiterit, et puella raptori consenserit, potestati patris excusata reddatur, et raptor a patre superioris conditionis satisfactione non teneatur obnoxius. Mo (<i>qv</i>) <i>has variant</i></p>
		Pa:

¹ LeMq have rubric, but neither insc. nor text

		<p><i>Item. Quod ... de raptoribus religiosarum</i> Si quis rapuerit vel sollicitaverit vel corruperit – liberis eius prestatur. <i>Pol. 4.39.1</i></p> <p><i>l. De servo qui fugerit dominum suum. Ex epistola Ieronimi ad Paschasium Alexandrinum</i> De servo qui fugerit dominum suum – crudelitate domini sui. <i>Pol. 6.15.20</i></p> <p><i>li. De servo ad ecclesiam fugiente. Ex cl' Aurelian'</i> Si quis contumax et superbus timorem – invicta semper permaneat. <i>BD 3.197, ID 3.114 etc; insc. as here Savigny 3</i></p>
2. 73	AaLc	
2. 74	AaEaLc	
2. 75	Lc	Pa also has this before 2. 72
2. 76	Aa	
		<p>Mf: Si quis liber ecclesiasticum mansum temere invasit – et octo dies. <i>cf first additional canon to Se</i></p>
		<p>Pa: <i>liii. Qua ratione sunt reddendi ad ecclesiam fugie', qua non.</i> <i>Gelasius</i> Frater et coepiscopus noster Epiphanius sua – vendicet et furorem. <i>Pol. 7.1.7</i></p> <p><i>De eodem. Gg' generali synodo presidens dixit</i> Multos ecclesiastica familia novimus ad omnipotentis – veteri morte multantur. <i>Pol. 6.15.21</i></p> <p><i>liiii. De homicidis, adulteris et furibus, si ad ecclesiam confugiunt.</i> <i>Ex concil' Aureli...</i> Id constituimus observandum quod ecclesiastici canones – clericis non queratur. <i>Ctp 2.29.1 etc</i></p>
2. 77	EaLc	
2. 78	AaLc	
		<p>Pa: <i>Item. Dilectissimo et spectabili viro filio Bonifacio Aug' episcopus</i> Miror quomodo subito murum fidei aries – dignum offeras sacrificium Deo. <i>ID 3.122; Ctp 3.3.14</i></p> <p><i>lvii. De fugientibus ad heremitoria. Gg' Ciriaco Constantinopol' episcopo</i> Quelibet occulta loca sine gratia animam – cecidit e celo. <i>Ctp 1.55.4</i></p> <p><i>lviii. Quot modis sacrilegium fiat. Lucius papa Romanus episcopis omnibus</i> Qui res vel pecunias ecclesie abstulerit sacrilegium – agentes et consentientes. <i>Paraph. of H 179</i></p> <p><i>Idem</i> Idem.^a Rerum ecclesiarum et facultatum raptores a liminibus –</p>

		<p>consenciunt rei iudicantur. ^a sic <i>ibid. Pol. 6.14.7 from BD 11.19</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem. Iohannes papa</i></p> <p>At hi qui monasteria et loca – canonice sententie subiugantur. <i>Pol. 6.14.10</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Item</i></p> <p>Anacletus in apostolica sede Domino serviens omnibus orthodoxis. Qui abstulerit aliquid patri vel matri – sacrilegus iudicandus est. <i>Pol. 6.14.6</i></p> <p><i>[in mg. in second hand]</i></p> <p style="text-align: center;"><i>G. Anthemio diac'</i></p> <p>Ratio nulla permittit ut propriis cuiusquam usibus – datum esse cognoscitur. <i>Pol. 3.12.12</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Idem Savino subdiacono</i></p> <p>Sacrilegium et contra legem est si – temptaverit compendiis retinere. <i>Pol. 3.12.13</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem. Pius urbis Rome archiepiscopus Italicis fratribus</i></p> <p>Predia divinis usibus tradita quidam humanis – irruentibus vexentur. Quod si quis presumpserit ut sacrilegus iudicetur. Nolite itaque fratres talia agere nec – qui facientibus consenciunt. <i>cf H 118. Pol. 6.14.12 ends at iudicetur. For the fuller text cf RP 3. App. 39, Ans. ded. and 4L 4.63 (in Gilchrist's numbering). cf below after 5.113</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex decretis Urbani pape ii.</i></p> <p>Urbanus episcopus Christianis omnibus. Res ecclesie fidelium oblationes appellantur, quia Domino – perpetue deportationis urentur. <i>Pol. 6.14.13; cf below after 5.113</i></p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem. Pius papa</i></p> <p>Sicut qui ecclesiam Dei vastat et eius predia – agere quam fornicari. <i>Pol. 6.14.3</i></p> <p style="text-align: center;"><i>lviii. Que sit lex sacrilegii. Ex concil' apud Theodotisvillam ubi fuerunt in sedibus ordinatis xxxii episcopi</i></p> <p>Si quis subdiaconum calumpniatus fuerit et spassaverit – in perpetuo maneat. <i>Pol. 6.14.1</i></p>
2. 79	Aa	Pa places immediately before 2.81 below, preceded by the rubric to 2. 81
2. 80	EaLcOa	
		<p>Pa:</p> <p style="text-align: center;"><i>De eodem</i></p> <p>Quod si quis Dei sancteque ecclesie extiterit contemptor – gravissima detineatur infirmitate. <i>Pol. 6.14.2</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Simacus papa in generali synodo residens</i></p> <p>Generaliter statuimus ut quicumque res ecclesie – perpetuo anathemate feriantur.</p>

		<p><i>Pol. 6.14.14, cf below after 5.113</i></p> <p><i>Nequaquam potuit melius dici</i> Quisquis episcopus inventus fuerit vel abbas de salariis – que non collegit. <i>Pol. 6.14.5</i></p> <p><i>Item de eodem. Imperator Archadius et Honorius augustus</i> Si quis in hoc genus sacrilegii proruperit^a – publicum crimen persequi. ^a<i>corr. fr. prorump-</i> <i>Pol. 6.14.14</i></p> <p><i>De eodem. Ex epistola Gregorii pape ad Constantiam reginam Gallie</i> Cum devotissimam dominam sciam de ecclesiastica vita – deraudaret, in quadruplum redderet. <i>cf BD 11.26a; ID 13.36a; Ctp 1.55.110a</i></p> <p><i>De eodem. Eusebius papa</i> Est etiam in antiquis ecclesie statutis – defraudari reddo quadruplum. Et in legibus seculi et civium habetur, Qui rem subripit alienam illi cuius res – et dampnum in quadruplum restituat et canonice restituat. <i>BD 11.25, ID 13. 35A to reddo quadruplum. For end cf Pol. 6.14.11</i></p>
2. 81		
2. 82	AaOa	
2. 83	AaLcOaOf	
2. 83A	AaLbOaOfPy (see below 2.89A) <i>Brant</i>	
2. 84	AaEa	
		<p>Pa: Liberti ecclesie quia nunquam moritur eorum – vel obedientiam prebeant. <i>Pol. 3.12.20; cf BD 3.185, ID 3.245</i></p> <p><i>Qualiter lex Dei sit legenda. Clemens papa fretibus cum Iacobo Ierusalimis habitantibus</i> Diligenter observandum est ut lex Dei cum – et simulata declinet. <i>Pol. 4.2.1</i></p> <p><i>Item. Aug' in li' de verb' Domini, sermone L</i> Domini gratia et misericordia circumsepiit veritate sua – ille male interpretari. <i>Pol. 4.2.2</i></p> <p><i>De eodem. Idem in lib' i de doctrina Christiana</i> Si quis in scripturis aliut sentit – perversum ire cogatur. <i>Pol. 4.2.3</i></p> <p><i>Item. Gg' papa Domiciano metropolitano</i> In intellectu sacre scripture respui et non debet – celestis sponse proficiunt. <i>Pol. 4.2.4</i></p> <p><i>lxiii. Quod nichil addendum^a est divino mandato. Ambrosius in lib' de Paradyso</i> Quantum presens lectio docet discimus, nichil – sed non edetis. ^a<i>corr. fr. adda-</i></p>

		<i>Pol. 4.3.1</i> <i>l<x>v. De providentia et auctoritate adque observancia divinarum scripturarum. Leo papa</i> Curandum est et sacerdotali diligentia maxime – in ecclesia legantur. <i>Pol. 3.20.1</i>
2. 85		<i>For 2. 85-8 in Pa see above after 2. 49</i>
2. 86	AaEa	
2. 87		
2. 88	Lc	
		Vp ends c 88: et Antioceni conc', then extensive excerpts from other sources
2. 89a	AaPyVc	
		Fb: Notandum quia secundum Ier' vocantur canonici – vero sunt apocriphi
2. 89b	AaEa	
		Vc² add. at foot of leaf: Notandum quia secundum Ieronimum vocantur canonici libri – secundum Petrum. Ceteri vero sunt apocriphi.
2. 90	AaEaLc	
2. 91	AaEaLc	
2. 92	AaEaLc	
2. 93	AaEaLcOa	
2. 94	AaEaLcOa	
2. 95	AaEaLcOa	
2. 96	AaEaLcOa	
2. 97	AaEaLc	
2. 98	AaEaLc	
2. 99	AaEaLc	
[2.100]		<i>In Brant, but no ms. yet reported with it; cf 2.117b</i>
2.101	AaLc	
2.102	AaEaLc	
2.103	AaEaLc	
		Fb: Tria concilia Constantinopolitana tenentur in ecclesia, i. tempore Damasi pape, v. tempore Iulii pape, sextum tempore Agathonis pape.
2.104	AaEaLc	
2.105	AaEaLc	
		Eg² mg.: Et[?] idem Ysidorus eth. libro <vi ss>. In precedent annisferventeplebium minime nec licentia episcopis in conven..... set ipse dedit hanc licentiam
2.106	AaEaLc	
2.107	AaEaLcOa	
2.108	AaEaLcOa	
2.109	AaEaLcOa	
2.110	AaEaLcOa	
2.111	EaLcOa	
2.112	EaLcOa	
2.113	AaEaLcOa [Mn breaks off, and resumes below at 5. 95]	
2.114	EaLcLm	
2.115	AaEaLcLm	

2.116	EaLc	
2.117	AaEaLc	
		Vp here inserts a string of Gratian excerpts
2.118	AaEaLcOa	
2.119	AaEaLcOa	
2.120	AaEaLc	
2.121	AaEaLc	
2.122	EaLc	
		Ra add.: Ceterum que ab hereticis vel scismaticis scripta vel predicta sunt nullatenus recipit catholica et apostolica Romana ecclesia, e quibus pauca que ad memoriam venerunt et a catholicis imitanda sunt credimus esse subdenda. In primis <i>cf ID 4.64 end.</i>
2.123	AaEaLc	
2.124	AaEaLcOa	
2.125	AaEaLcOa	
		PtQa: <i>Quod revelatio sancti Stephani sit apocroficum^a. Ex sermone Augustini^b.</i> Venerat enim ad Ihesum Nichodemus nocte primum – omnibus gentibus declaratur CCSL 36.662 ^a Quod – apoc. om. Pt ^b Ex – Aug. Qa; Aug. in Iohannem cap.... Pt
		PtQa: <i>Ex libro Gennadii de viris illustribus^a.</i> Lucianus presbiter vir sanctus cui revelavit - primus intulit occidenti. <i>Beda, CCSL 128B. 514</i> ^a Ex - illustribus Pt; Ex dictis Genn. Qa
2.126	EaLc	
2.127	AaEaLc	
2.128	Aa	
2.129	Oa	
2.130	Aa	
2.131	Oa	
2.132	AaEaLcOa	
2.133	EaOa	
2.134	Oa	
2.135	Oa	
2.136	EaOa	
2.137	AaOa	
2.138	Aa	
2.139	AaOa	
2.140	AaOa	
2.141	AaEaOa	
		Vp continues without a break: Iniustum enim iudicium et definitio iniusta – fuerit cessabit [unclear where this particular collage comes from; the elements are very familiar]
2.142	AaOa	
2.143	AaLcOa	Vp after 2. 147 and var.
2.144	AaLcOa	
2.145	LcOa	
		Qa: <i>Privilegium et officium archidiaconi. [Ysidori Spalensis episcopi ad Lanfredum Cordubesentium in mg.]</i> Ministerium et officium archidiaconi - sentiat pertulisse.

		<i>Ex libro ordinis Romani</i> Ut archidiaconus post episcopum sciat - episcopi corrigatur.
		<i>Ex concilio Toletano</i> Officium vero archidiaconi ^a est evangelium - venerantur peragat. ^a -diani Qa
		<i>Ex libro ordinis .. [rest in gutter]</i> Archipresbiter sciat esse sub archidiacono -- ipse iniunxerit.
		<i>Ex concilio Toletano</i> Officium archipresbiteri de urbe constat -- sacerdotibus privilegium.
		<i>Officium primicerii</i> Primicerius sciat se esse sub -- a quo ipse iusserit istruhend'.
		<i>Officium custodis ecclesie</i> Custos ecclesie cui ea que ecclesie -- tibi sibi.
		<i>Sacriste officium. Ex libro Romani ordinis</i> Sciat se sacrista subiectum esse -- sacri crismatis.
		<i>Officium custodis ecclesie</i> Custos vero ecclesie sollicitus esse -- inter illos.
		<i>Ex libro ordinis Romani.</i> Sicut in clerico post episcopalem - pertinere videatur.
2.146	LcOa	
2.147	Oa	
2.148	EaLcOa	
2.149	LcOa	
2.150	AaLcOa	
2.151	EaLcOa	
2.152	EaLcOa	
2.153	AaEaLcOa	
2.154	AaOa	
2.155	Oa	
		Vp (which replaces the rubric of 2.155 with that of D 12 c 3, but has the IP text) adds: <i>Item Ieronim' ad Lucinum. Consuetudines que fidei non officiunt ut a maioribus tradite sunt observentur</i> Illud te breviter admonendum puto – more subverti. D 12 c 4
2.156	AaEa*OaVp	
2.157	OaPt	Pa has 157-8 in mg. here, and in text after 2. 160
2.158	AaOa	
2.159	AaLcOa	
2.160	AaOa	
2.161	AaOa	
2.162	AaEaLcOa	
2.163	AaLcOa	
2.164	AaLcOa	
2.165	AaOa	
2.166	AaOa	
2.167	AaLcOaVp	
2.168	AaEaLcOaVp	
2.169	Aa	
2.170		

2.171	Aa	
2.172		
2.173, cf 2.183		
2.174	AaLcOa	
2.175	AaOa	
2.176	AaOa	
2.177	AaLcOa	
2.178	AaLc	
2.179	AaOa	
2.180	AaLc	
2.181	CcEa*	
		Pt: <i>Gr' III</i> Licet nova consuetudo nulla fulta auctoritate – elementorum quatuor evangeliorum. <i>JL 5290; more or less as here Coll. Tarr. I, c. 446, II 2. 40 etc</i>
2.182	AaLcOa	
2.183		
2.184		
2.185	CcEaOa	
2.186	Oa	
2.187	OaVo	
2.188	Oa	
2.189	HaOa	
		<i>for Sk see after c 195</i>
2.190		
2.191	HaOa	
2.192	BbHaOa	
2.193	CcOa	
2.194	AaBbCcLcOa	
2.195	AaBbLcOa	
		FcOePs²(at foot)PtRaSd² <i>here, Sk after 189:</i> <i>Augustinus in omelia de archa Noe</i> Quadraginta dierum ieiunio quamvis iniquitas peccatoris exorari potest, et quantavis severitas iudicis mitigari. Nam sicut tunc quadraginta diebus pluit ad purgandum mundum, iusta nunc quadraginta diebus miseretur ad hominem purificandum. <i>(not identified)</i>
		Pt: <i>Ex concil' apud Efferphur ubi Henricus ... aff..</i> Nemo enim nisi consentiente episcopo aut eius misso – supplementum catholice legis. <i>XIIP 6.71; ID 4.59</i> <i>Aug' in omelia de ..no c..</i> Quadraginta dierum ieiunio quamvis iniquitas – ad hominem purificandum. <i>Ex concilio ...gont' cap. xiii</i> Laici iuxta altare quo sacra misteria – etiam sancta sanctorum. <i>BD 3.102; ID 2. 137 etc</i> Infirmis omni hora licet cibum potumque sumere quotienscumque desiderant <i>BD 18.20; ID 15.42 etc</i> <i>Ex reg... Leonis III cap. vi..</i>

		<p>Ecclesias qui plures retinet una quidem – commendatione tenende sunt. Quicumque ex gradu ecclesiastico sine – et de sanctimonialibus. <i>No obvious source runs these together so, though both are widespread</i></p> <p><i>Gregorius episcopus episcopis omnibus</i> Singula ecclesiastici iuris officia singulis quibusque – non fuerint distributa. <i>Widespread, e.g. 74T 258, Ctp 1.55.80, ID 6.344, 3L 2.22.3</i></p> <p><i>Ex decretis Lucii pape cap. iii</i> Rerum ecclesiasticarum et facultatum raptores a liminibus – consentiunt rei iudicantur. <i>ending as here Regino 2.285; Polyc. 6.14.7</i></p> <p><i>Ex decr' Iohannis pape capitulo x</i> Ut hii qui monasteria et loca Deo sacrata – canonicis sententiae subigantur. <i>e.g. BD 11.22, ID 14.92</i></p> <p><i>Greg' ad Constantiam reginam Gallie</i> Si quis manu armata usque ad quattuor – in quadruplum restituant.</p> <p><i>Aug'</i> Non agitur penitentia si cum res aliena reddi potest retinetur. Non remittetur peccatum nisi restituatur ablatum – intervenit ne male. Et paulo post. Ablata restituat et qui ad se – fraudis et criminis.</p> <p>Plerique medico nec volunt reddere honorem – qui male utitur. <i>cf AL 11.93 end etc, though no reported coll. begins as here.</i></p> <p><i>In decretali Leonis pape tit. xxx</i> Alienum clericum invito episcopo ipsius nemo – occasio relinquatur.</p> <p><i>In Calcedonensi concilio tit. xiii</i> Peregrinos clericos et lectores in alia civitate – penitus ministrare debere.</p> <p><i>In concilio Africano tit. lvii</i> Item placuit ut quicumque in ecclesia vel semel legerit – et ceteri episcopi.</p> <p><i>Ex concilio Carthag' capitulo vi</i> Ut clericum alienum non concedente proprio – hostiarii retinent.</p> <p><i>Ex concilio Niceno tit xvi</i> Quicumque temere aut periculose neque timorem – huiusmodi irrita comprobetur.</p> <p><i>Ex concil' Antioceno tit x...</i> Nullus peregrinorum sine pacificis, id est commendacitiis epistolis suscipiatur.</p> <p><i>Ex concil' Calcidon' tit. x...</i> Non licere clericum in duarum civitatum conscribi – huiusmodi gradu recedere.</p>
--	--	---

		<p><i>Aug' ad Ieronimum de origine [anime?]</i> Ad discendum quod opus est – quid doceat ignorare.</p> <p>Dominus in evangelio inquit ne contempneris – nativitatis in custodiam sui angelum delegatum.</p> <p>Potest contingere quod aliquis intermisso subdiaconatu – sunt a sanctis patribus. Locutus est Dominus ad Moysen et erit sacerdotis.</p>
		<p>Qe mg.:</p> <p><i>Aug' libro II de civitate Dei</i> Romani antiqui in stupro detectas veste – humana cubilia vindicabant.</p>

Book III

		<i>capitulatio: PrQeTbVmVo</i>
3. 1	Aa*Ce*EaLcOa*Pa*Pk*	
		<p>Fb² mg: [E]pistolae est in papa, q' statim post electionem plenam habet potestatem et aliis – dare ordines et similia.</p>
3. 2	AaEa	
3. 3	AaEaLcOa	
3. 4	AaEaLcOa	
3. 5	AaEa	
3. 6	AaEaLcOa	
		Vp adds D 63 c 7
3. 7	AaEa	
		Vp here inserts a string of Gratian excerpts
3. 8	AaEa	
		Vp adds D 63 c 8
3. 9	EaOa	In Vp this is as D 63 c 5
		<p>Vp here has further Gratian excerpts, ending with: <i>Innocentius</i> Quod pro necessitate temporis statutum – est usurpatio cf Ivo, Prologue</p>
3. 10	AaEaLc	
3. 11	AaEaLc	
		Vp has four Gratian excerpts
3. 12	AaEaLc	
		<p>Fb text here, Vc² at foot of leaf, marked for insertion after 3.13: Si quis vult pontifex non tam vocabulo – pie vivere in Christo. 3L 2.8.73</p>
3. 13	AaEa	
		Vc² – see after 3.12
3. 14	AaEaLcMq(suppl in mg. Mq ²)	
3. 15	AaEaLc	
3. 16	EaLc	
3. 17	AaEaLcPd(suppl. Pd ²)	
		<p>Tc² top of leaf here adds: <i>Cap. v ex concilio Toletano.</i> [C]um episcopus suam diocesim visitat nulli pre multitudine onerosus sit, nec unquam quinquagenarium numerum evectiois excedat, aut amplius quam unam die quenquam basilicam remorandi licentiam habeat. BD 1.86; ID 5.192</p>

3. 18	EaLc	
3. 19	EaLc	
3. 20	EaLc	
		Vp has here a string of excerpts from several sources
3. 21	Aa	
3. 22	Aa	
3. 23	AaLc	
		Tc ² at head of leaf adds: <i>Ex concilio Triburario presente Arnulfo rege, cap. xxvi.</i> [R]elata est coram sancta sinodo querimonia plebium eo quod sint quidam episcopi nolentes ad predicandum vel ad confirmandum suas per annum parrochias circumire, qui tamen exigant ut mansiones quibus in profectioni uti debuerant alio pretio redimant qui parare debent. Que duplex infamia et negligentia et avaritia sancte sinodi horrori fuit magno, et statuerunt ne quis ultra exerceat id cupiditatis ingenium. <i>BD 1.119, ID 5.341</i>
3. 24		
3. 25	AaLc	
3. 26		
3. 27	AaLc	
3. 28	LcRf	
3. 29		
3. 30		
3. 31	Lc	
3. 32	Lc	
3. 33	Lc	
3. 34	Lc	
3. 35	Lc	
3. 36	Lc	
3. 37	Lc	
3. 38	Lc	
3. 39	Lc	
3. 40	Lc	
3. 41	AaLc	
		Pt: <i>Iohannis pape</i> Pallii ^a namque usus inter cetera tante virtutis – firmus et rata... <i>cf Vp after 3.20</i> ^a <i>corr. fr. Pallei</i>
		Vp adds <i>D 67 c 1 – mid-dp c 2, and D 70 c 2 and dp</i>
3. 42		
3. 43	AaLc*	
3. 44	AaEaLc	
		Pt: <i>Ex concilio Niceno cap. i</i> Si quis a medicis per langorem desectus est aut a barbaris abscisus, hic in clero maneat. Si quis autem se sanus abscidit, hunc et in clero constitutum abst... conveniet et deinceps nullum debere talium promoveri. Sicut autem hoc claret quod de his qui ... rem affectant audentque semetipsos abscidere dictum sit, sic eos quos aut barbari aut domini castraverunt inveniuntur autem alias dignissimi tales ad clerum suscipit regula.
		Vp adds <i>D 55 dp c 12 – c 13</i>
3. 45	Lc	
		Pt: <i>Gelasii ad omnes episcopos cap. ii</i> Priscis manentibus institutis, que ubi nulla rerum vel temporum urget angustia regulariter convenit custodiri, eatenus ecclesiis que

		<p>vel cunctis sunt destitute ministris vel usque adeo ut plebibus divina munera supplere non valeant in...tis tam instituendi quam promovendi clericalis obsequii sic spatia dispensanda concedimus ut si quis de religioso proposito et disciplinis monasterialibus eruditus ad clericale ...nus accedat - doceatur prestitisse devotio.</p> <p><i>Ans. ded. 6.19 etc</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Idem cap. iii</i></p> <p>Si de laicis quis ecclesiasticis aggregandus est – in gradibus subrogandis.</p>
3. 46	Aa	
3. 47	Aa	
3. 48	Aa	
3. 49	AaLc	
3. 50		
3. 51		
		Vp adds D 56 dp c 1
3. 52	AaEa	Vp replaces c 52 with D 56 dp c 2, then adds cc 4-5, 7-8
3. 53		<p>Vp: Urbanus scribit Batholomeo Turonensi archiepiscopo. Filii sacerdotum non prohibentur ab episcopatu, si cetere virtutes in eis inveniantur</p> <p><i>The rubric is from, D 56 c 13, but the text is as IP</i></p>
3. 54	Lc	
3. 55	AaEa*Lc	
3. 56	AaLc	
3. 57	AaEaLc	
3. 58	AaLc	
3. 59	Lc	<p>Lh² gives three texts in right margin. They are only partially extant.</p> <p>...ci qui in adolescen ...a demonibus coga... obsessi ad superior.... sacri regiminis gradum ascendere non possunt.</p> <p style="text-align: center;"><i>Gregorius de</i></p> <p>Maritum duarum matronarum post baptis... non ordinand... - pecuniam optulerit</p> <p><i>cf Lk after 3. 61</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Pius papa</i></p> <p>Communiter diffinimus ut nullus de his qui aut - ...antur ab incursu d..monum liberati</p> <p>Vo has widely variant text of the second half of the canon</p>
3. 60	AaLc	
3. 61	Lc	
		<p>Lk² (below 3.61 at bottom of fo. 46v):</p> <p><i>Aug. in libro contra lxxvi hereses cap. xxxix.</i></p> <p>Maritum duarum post baptismum matronarum clericum non ordinandum. Neque eum qui unam quidem sed concubinam habuit. Nec illum qui viduam aut repudiatam vel meretricem in matrimonio sumpsit. Nec eum qui semetipsum quolibet corporis sui membro indignatione aliqua vel iusto iniustove amore superatus truncaverit. Neque illum qui usuras accepisse convincitur, aut in scenis lusisse cognoscitur. Neque illum qui publica penitentia mortalia crimina deflet. Nec illum qui aliquando in furiam versus insanivit, vel afflictione diaboli vexatus est. Nec eum qui per ambitionem Simonis magi pecuniam offert.</p>

		<i>Here ending as AL 7.22 (etc), rather than ID 8.295 etc</i>
3. 62		
3. 63	AaEaLc	
3. 64		
3. 65	Aa	
3. 66	Aa*Lc	
3. 67	AaLc	
3. 68	Lc	
3. 69	AaEaLc	
3. 70	AaEaLc	
3. 71	Aa	
3. 72	Lc	
3. 73	AaLc	
3. 74		
3. 75	EaLc	
		Vp inserts <i>D 63 c 20</i>
3. 76	AaEa*	
3. 77	Ea*Lc	
3. 78	AaLc	
3. 79	AaLc	
3. 80	Aa	
3. 81	EaLc	
3. 82	Aa	
3. 83	EaLc	
		Vp inserts <i>D 74 complete, followed by C 1 q 1 c 122a and letters of Urban II and Paschal II and further excerpts</i>
3. 84		
3. 85	AaLc	
3. 86	AaLc	
		Pr ² at foot: Diaconus com ordinatur si se non posse cuntinerre dixerit, uxorem libere sortiatur. Si autem tacuerit vel professionem continentie fece<r>it, uxori postea non copuletur, copulatus a ministerio removeatur.
3. 87	AaEaLc	
3. 88	EaLcVp	
3. 89	EaLc	
3. 90	EaLc	
3. 91	Aa	
3. 92	EaLc	
3. 93	EaLc	
3. 94	AaLc	
3. 95	AdEaLc	
3. 96	EaLc	
3. 97	AaEaLc	
3. 98	AaEaLc	
3. 99	EaLc	
3.100	AaEaLcPq ^{*2}	
3.101	Lc	
		Td ² (mg.): Ut hii qui in tribus gradibus presbiteratu, diaconatu, subdiaconatu positi mulieres non abiecerint, ab eorum graduum dignitate excludantur.
3.102	EaLc	
3.103		
3.104	Lc	

² Pq has the insc. but not the text

3.105	AaEaLc	
3.106	AaEaLc	
3.107	EaLc	
3.108	Aa	
3.109	EaLc	
3.110	AaEaLc	
3.111	AaLc	
3.112	AaLc	
3.113	AaEa	
3.114	AaLc	
3.115a	Pt ³	
3.115b	EaLc	
		<p>Vp:</p> <p><i>Aug' Bonifacio</i> Consecratio hereticorum potius hereticum faciat</p> <p><i>Pelagius</i> Si ipsum nomen consecrationis rationabili – non agnoscit ecclesia</p> <p><i>Aug. contra Faustum. De utilitate credendi</i> Hereticus a veritate dissidet, scismaticus a pace ecclesiastica et catholica</p> <p><i>Ambrosius</i> Hereticum constat esse qui Romane – ecclesie dissidet</p>
3.116	Aa	
3.117	Ea	
3.118	AaLc	
		<p>Sb² (at foot of fo. 60v, tied here): <i>Aug' super Iohannem</i> Notandum est quod non solum venditores columbarum sunt et domum Dei – causa retributionis exercent. <i>XP 3.34.2 (4)</i></p>
		Vp has excerpts from Gratian and elsewhere
3.119	AaLc	
3.120	AaLc	
3.121	Lc	
		<p>Fb:</p> <p><i>Urbanus</i> Quicumque sane cupiditate parentum cum adhuc parvuli- habere non patimur. <i>C. Piacenza c. 5; 3L 2.9.12; C 1 q 5 c 1, cf Vc after 3.128</i></p> <p><i>Eiusdem</i> Ordinationes quoque ab heresiarchis nominatim excommunicatis – eos nescisse dampnatos. <i>C. Piacenza c. 9; Pol. 7.15.2a; C 9 q 1 c 5a</i></p>
		<p>Sb² (at foot of fo. 61, tied here): <i>Ex concilio Pictav' cap. ix</i> Ut sanctorum reliquias causa pecunie circumferentes ad predicationem non admittantur. <i>XP 3.34.2 (5)</i></p>
3.122	Lc	
		Vp adds C 1 q 3 c 6
3.123	AaLc	
3.124	Lc	
		Vp adds C 1 q 3 c 13, insc. to c 14, text of c 15
3.125	AaLc	

³ Pt has the insc. but not the text

3.126	Lc	
3.127		
		Vp mg. adds <i>C 1 q 1 c 20</i>
3.128	AaEaLc	
		Vc ² at foot of leaf, with tie-mark: <i>Urbanus</i> Quicumque sine [sic] cupiditate parentum – nescisse dampnato. cf Fb after 3.121
3.129	EaLc	
3.130	AaLc	
3.131	Lc	
		Pt : <i>Iohannes diach' R' ecclesie</i> Neminem scismaticorum iam revertentium sine cautione iuratoria Gregorius suscipere satagebat.
3.132	AaLc	
3.132bis	LcVp	
		Vp : <i>Nicholaus Bulgarorum ad consulta c. lxx</i> Consulendum esse decernitis utrum presbiterum – illud est reservandum <i>below 5. 12; D 28 c 17</i> <i>Item c. lxx</i> Sciscitantibus vobis si a sacerdote – que vincit mundum <i>below 5. 13</i> <i>Greg in omela (corr. fr. –elii)</i> Ingrediuntur electi** - et ipsa in cloacam descendit
3.133	AaLc	
3.134		
3.135	Lc	
		Vp adds <i>D 27 c 8, D 28 c 2</i>
3.136	AaEaLc	
3.137	AaEaLc	
3.138	AaEaLc	
3.139	AaEaLcOa*	
3.140	AaLcOa*	
3.141	AaLc	
3.142	AaEaLc	
3.143	Lc	
3.144	EaLc	
3.145	AaLc	
3.146	AaEaLc	
3.147	AaLc*	
3.148	AaLc	
3.149	AaLc	
3.150	AaLc	
3.151	AaEaLc	
3.152	AaLc	
3.153		
3.154		
3.155		
3.156		
3.157	Aa	
3.158		
3.159	Lc	
3.160	Lc	

		Vp: <i>Leo cap. iii</i> Scimus quosdam turpis lucri cupiditate – oportunitas adimatur <i>Idem cap. iiiii</i> Idem etiam duximus premonendum ut – recipere valeamus <i>Trip 1. 43. 6-7, ID 6. 65-6 (beg. var.)</i>
3.161		
3.162	Lc	
		PtSk: <i>Augustinus super Iohannem</i> Quicquid inhoneste venditur iniuste emitur
3.163	Lc	
3.164	AaEa*Lc	
3.165	AaEaLc	
		Pk: Si servus per ignorantiam ordinatus fuerit – deponatur Domino reddatur. [<i>i.e. rubric to c 164 treated as distinct cap.</i>] <i>Novellarum constitutio v cap. xiii</i> Si servus ordinatus fuerit sciente et non contradicente domino, liber maneat. Si ignorante domino intra annum liceat probare et servum suum recipere– servitio redigatur <i>Insc. and rubric to c 166, with rubr. treated as distinct cap.</i>
3.166	Aa	
3.167	Lc	
3.168	AaLc	
3.169	AaLc	
3.170	Aa	
3.171		
3.172	Aa	
3.173	AaLc	
3.174	AaLc	
3.175	Aa	Qe mg. adds in mid-text (tied to Hilarios, Macharios): Et ut ad scripturarum auctoritatem redeam, noster princeps Helias, noster Heliseus, nostri duces filii prophetarum, qui habitabant in agris et solitudine, et faciebant sibi tabernacula prope fluentia Iordanis. De his sunt et illi filii Rechab qui vinum et siceram [?] non bibebant, qui morabantur in tentoriis, qui Dei per Ieremiam voce laudantur, et promittitur eis quod non deficiat de stirpe eorum vir sanctus coram Domino. <i>Hieronimus ep. 58.5 (the material source for ID, IP) CSEL 54(1). 534</i>
3.176	AaEa*Lc	
		Wd² in mg.: Sciendum quod Urbanus papa statuit ut quicumque regularis ordinis sui oblitus, se apud Cystercienses receperit, et post hec penitentia ductus resilire voluerit, ut in signum prevaricationis semper amodo gugullam super superpellicio ferat.
3.177	AaEa	
3.178	AaLc	
3.179	EaLc	
3.180	AaLc	
		Vp has a string of excerpts, all but one from Gratian
3.181	AaEa*LcVp	
3.182	AaEaLc	
3.183	AaEa	
3.184	AaEaLc	
3.185	Lc*	

		Vp adds C 20 q 4 c 1, C 19 q 3 c 8 to mid c 10
3.186	AaEaLc	
3.187	Lc	
3.188	AaLc	
3.189	AaLc	
3.190	AaEaLc	
3.191	EaLc	
3.192	AaBbLc	
3.193	Lc	
3.194	LcSe	
3.195	Lc	
3.196	AaLc	
3.197	AaEaLc	
3.198	EaLc	
3.199	EaLcPt	
3.200	AaEaLcPt	
3.201	EaLcPk	
3.202	EaLc	
3.203	EaLc	
		<i>For EdFbVp see below after 3. 215</i>
3.204	Aa*Lc	
		<i>For Vc see below after 3. 215</i>
3.205	Aa omitted pt. 1; supplied later by Aa ² Lc	
3.206	Lc	
		<i>For MgWa see after 3. 215</i>
3.207	Lc	
3.208	EaLc	
3.209	Lc	
		<i>for Ed, and Qa's insertion in mid c 209 see after 3.215</i>
3.210	AaEa*Lc	
3.211	Lc	
3.212	Lc	
3.213	Aa	
3.214	Aa; suppl. Gc ² Ha ¹ Pc ²	
3.215	AaLc	
[3.215A, qv]		<p>EgLk²(in marg. with tiemark)MoPc(mg.)TcVt add here, Fb after 3.203, MgWa after 3.206, Qa in mid-3.209, Ra² at head of leaf, Sk after 7.90, Vc² at foot of leaf, Vp after 3. 202, JaLcOc at end of 8:</p> <p style="text-align: center;"><i>Innoc' papa Victricio Rothomagensi episcopo^a</i> Que Christo spiritualiter nubunt, si postea - humanas nuptias transmigravit? <i>ID 7.17 var.] C 27 q 1 c 10</i> ^a Fb has the insc. of 3.204, with Gelasius in mg.</p>

Book IV

		<i>capitulatio: QeTbVm</i>
4. 1	AaEaLcPk	
		<p>Vp: <i>Constitutio Valentiniani imperatoris, Imper. Val. a. omnibus sub imperio eterne urbis Romeeubique terrarum de gentibus</i> Certum est et nobis et imperio – agnoscat universitas (Datum viii yd' Iulii R. Val' aug. in mg.) <i>Dd 1. 311a, and end</i></p>

4. 2	AaLc	
4. 3	AaEaLc	
4. 4	AaEaLc	
4. 5	AaEaLc	
4. 6	AaLc	
4. 7	AaEa*Lc	
4. 8	AaEaLc	
4. 9	AaEaLc	
4. 10	AaEaLc	
4. 11	AaEaLc	
4. 12	AaEaLc	
4. 13	AaEaLc	
		Vp adds a string of excerpts from Gratian and elsewhere
4. 14	AaEaLc	
4. 15	AaLc	
4. 16	AaLc	
		Vp: <i>Iulius orientalibus</i> Vellem vos ut coram concilio – episcopos dampnari <i>3L 1 11. 4; AL 2. 45a</i> <i>Idem ad eosdem c. Niceni concilii</i> Prime sedi evocandorum generalium synodorum – sunt institutis <i>3L 1. 11.2; AL 2. 26a</i>
4. 16A	AaLcBrant	
4. 17	AaLc	
4. 18	Lc	
4. 19	Lc	
4. 20	Lc	
4. 21		
4. 22	Lc	
		Vp adds six excerpts
4. 23	AaEaLc	
4. 24	AaLc	
		Vp: <i>Anacletus</i> Illi autem qui metropolitani a beato – predicatoribus acceperunt <i>Dd 1. 62; AL 6. 102</i>
4. 25 ⁴	AaLc	
4. 26	AaLc	MgRa²Vo add. last sentence: Similiter si aliquis episcoporum metropolitanum suspectum habuerit, apud primatem dioceseos aut apud hanc apostolicam sedem audiatur
		Be: In aliis civitatibus tantum agimus quod ad ecclesiam pertinet quantum vel nos permittunt vel nobis imponunt earundem civitatum episcopi fratres et consacerdotes nostri. <i>Aug. ep. 34, CSEL 34.26; cf Pr a 27</i>
4. 27	AaEaLc	
4. 28	AaLcRa*	
		<i>For EdQa see after 4.30</i> Lk: <i>Ex concilio Toletano capitulo octavo</i> Igitur si clerici aut monachi inventi fuerint - amittant gradum <i>Ex concilio Calced' c. xviii</i> Si qui ergo clerici - gradu abicantur

⁴ MgVp here end (with ID 5.54): Similiter si quis – sedem audiatur

4. 29	AaEaLc	
		<p>FbRa here, Vc² in mg. <i>Ex concilio Agathense</i> Id etiam placuit ut clericus si – de ecclesie communione pellatur. <i>C Agde c.8, Ctp 2.28.7</i> For Fb 4.29B-C see after 4.30 For Qa see after 4.30</p> <p>Vp here has numerous additions from Gratian and elsewhere</p>
4. 30		
[4.35B, qv]		<p>MgWa here, in mg. Ra²Vc², Qa as 4.29A, Eg as 4. 33B, Fb as 4.29B, Tc as 4.35B, Vt as 4.31B:</p> <p><i>[Ex concilio Calcedon' cap. xviii]</i> Si qui ergo clerici vel - proprio gradu abiciantur. <i>ID 12.87] +C 11 q 1 c 23</i></p>
[4.35A, qv]		<p>MgWa here, in mg. Ra²Vc², EdLkQa as 4. 28A, Eg as 4. 33A, Fb as 4.29C, Tc as 4. 35A, Rf as 4. 31A, as 4.31A Vt:</p> <p><i>[Ex concilio Toletano cap. viii]</i> Igitur si clerici aut monachi inventi - proprium amittant gradum. <i>ID 12.88] +C 11 q 1 c 24</i></p>
4. 31	Aa	
		Rf : see after 4.30
4. 32	AaLc	
4. 33	AaLc	
		Eg : see after 4.30 (2 canons)
4. 34	Aa	
4. 35	AaEaLc	
		Tc : see after 4.30 (2 canons)
4. 36	Aa	
		<p>Qe mg.: <i>Cyprianus Rogatiano</i> Dominus noster Ihesus Christus rex et iudex – falsos sacerdotes ipse tal' extitit. <i>ID 5.355; Ctp 3.9.15; D 93 c 25a</i></p> <p>Vp mg.: Et post pauca. nec in suspitione debet venire fidelis homo ut dicat aut faciat ea que pati non vult, quia omnis suspicio potius est repellenda quam approbanda vel recipienda as <i>ID 5. 243a end</i></p>
4. 37	AaLc	
4. 38	AaLc	
4. 39	EaLcVo	
		<p>Qe mg.: <i>Ciprianus ad Pupianum</i> Scire debes episcopum in ecclesia esse – se esse confidit. <i>ID 5.360-1; Ctp 3.9.17-18</i></p>
4. 40	AaEaSg	
		<p>Qe mg.: <i>In decr' Anacleti cap. iii</i> Sententia Cham filii Noe damnantur – sed deridenda monstrav' <i>AL 3.37 as here; widely elsewhere, usually fuller;</i></p> <p>Vp² (lower mg): <i>Aug. De immortalitate anime. De soliloquiis</i> Quod presumunt prelati non debere – perire de malo.</p>

4. 41	AaEa*Lc	
4. 42	AaEaLc	
4. 43	AaLcCa*Sg*	
4. 44	AaEaLc	
4. 45	AaEa	
4. 46	AaEaLc	
4. 47	AaEa*Lc	
4. 48	AaLc	
4. 49		
4. 50	AaEaLc	
4. 51	Ea*Wc*	
4. 52	Wc	
4. 53	Aa	
4. 54	Aa	
4. 55a	AaLc	
4. 55b	Lc	
4. 56	Aa	
4. 57		
4. 58	Aa	
4. 59	Aa	
4. 60	Aa	
	Aa	<p>Ea² adds at foot of leaf: Gr. Unusquisque superbus rector totiens ad culpam apostasie dilabitur quotiens preesse hominibus ...lectatur. <i>Greg. Moralia in Iob, CCSL 143B (1985), 1227</i></p> <p>De humilitate potest dici, Non sum qui fueram, periit pars maxima nostri <i>Maximiani elegiae</i>, 1 line 5, ed. Petschenig, 1.</p>
4. 61	Aa	
4. 62		
		<p>Vp:</p> <p style="text-align: center;"><i>Anacletus</i></p> <p>Deteriores sunt qui doctores vitam – extorres fiunt</p> <p style="text-align: center;"><i>Concil' Calcidonense</i></p> <p>Clericos aut laicos accusantes episcopos – estimationis opinio</p> <p style="text-align: center;"><i>Adrianus papa</i></p> <p>Si quis contra suam professionem – laicus anathematizatur</p>
4. 63	Aa	
4. 64	Aa	
		<p>Be:</p> <p style="text-align: center;"><i>[lacuna for insc.]</i>:</p> <p>Ipsa pietas, veritas, caritas nos non permittit contra Cecilianum eorum hominum accipere testimonium quos in ecclesia non videmus, cui Deus perhibet testimonium. Qui enim divina testimonia non secuntur, pondus humani testimonii perdiderunt. <i>AL 12 .60a (and elsewhere)</i></p>
4. 65		
4. 66	Aa	
		<p>Be:</p> <p style="text-align: center;"><i>Calixtus papa</i></p> <p>Non legitime coniunctus vel absque dotali titulo ac benedictione sacerdotis copulatus sacerdotes vel legitime coniunctos criminari, vel in eis testificari, minime potest, quoniam omnis certa macula pollutus infamis est, et accusare supradictos non permittitur. Non solum ergo hi reiciendi sunt, infames efficiuntur, set etiam omnes consentientes. Similiter de raptoribus vel eis qui seniores</p>

		impetunt fieri censemus. Hos vero seculi leges interficiunt set nos misericordia preeunte sub infamie nota ad penitentiam recipimus. Ipsam quoque infamiam qua aspersi sunt delere non possumus sed animas eorum per penitentiam publicam et ecclesie satisfactionem sanare cupimus. [quia manifesta peccata non sunt occulta correctione purganda <i>add in mg.</i>] <i>H 140; ID 9. 23</i>
4. 67	AaLc	
4. 68		
4. 69	AaVp	
4. 70	AaVp	
4. 71	Aa	
4. 72	EaWd	
4. 73	EaLc	
4. 74	AaLc	
		Ea² adds at foot of leaf: <i>A. III Winton' episcopo.</i> Innotescat sollicitudini tuae.... (JL 14156). An inserted slip (s. xiii) begins: Nullus introducatur personaliter
4. 75	AaLc	
4. 76	AaLc	
		Vp: <i>Alexander papa</i> Talionem recipiat qui fratribus foveam parat
4. 77		
4. 78	LcMq (suppl. Mq ²)	
4. 79	AaLc	
4. 80	Aa	
		Be: <i>[lacuna for insc.]</i> Accusatoris alia persona est, alia defensoris, alia intercessoris, alia iudicis, de quorum propriis officiis nimis longum est disserere, et tamen defensor ab intercessore plurimum distat. Nam ille diluendis vel obtegendis criminibus operam maxime impendit, intercessor autem etiam cum de culpa constat pro pena removenda vel temperanda curam gerit.
4. 81	AaLc	
		Vp: <i>Honorius aug' quat' et Eutichyano consulibus</i> De persona episcopi Stephani hoc – sententie mereatur <i>Dd 3. 97 end</i>
4. 82	AaLc	
4. 83	AaAdBdCbCcEaFcKaLb LcLdLjObOcOdOeOfPc(before corr.)PdPfPtPwVoVqWa Za	<i>See text for the complexities here</i>
4. 84	Sd	<i>Do.</i>
4. 85	Aa	<i>Do.</i>
		FbVcVp: see after 4. 88
4. 86		
4. 87a	AaLc	
		EgLgMg: see after 4.88
4. 87b-8	AaBbEgLgSlVo*	
4. 88		
[4.88A, qv]		EdLh²QaTc here, after 4. 87a EgLgMgVtWa , after c 85 FbVc² (with tie-mark) Vp ; marginal addition in Lk² (tied here) PcRa ; pt only after c 97 Mo :

		<i>Ex concilio Triburiensi, cap. x.^a</i> Nobilis homo vel ingenuus si in – ferro se expurget. ^a Ex – x om. PcVc <i>BD 16. 19; C 2 q 5 c 15</i>
4. 89	Aa	
		Fb inserts between the first line of c 89 and the rest form letters and authorities concerned with appeals, in several hands
4. 90-1	AaLc*	
4. 92	AaSl	Vp continues after impetere: ut apostolus dicit, Spiritualis autem iudicat omnia, ipse vero a nemine iudicatur.
		Sl: <i>In decretis Calisti pape cap. iii</i> Testes per quamcumque scripturam quamvis humilis servulusque persona sit testimonium dicere, nec de qualibet re actione vel inscriptione impetrare Christianum.
4. 93		
		Fb mg: Aliut est excommunicare et aliut anathematizare. Excommunicare est a societate seperare, ana. non solum a societate, verum etiam a corpore Christi.
4. 94	EaLcMg	
		Vp: <i>Alexander in epistola prima</i> Omnis confessio que fit ex preiudicio – quemquam iudicare
4. 95	Aa	
4. 96		
4. 97	Aa	
		Mo at foot of leaf: Si vero in furto – expurget (<i>see above, after c 48</i>)
4. 98	Aa	
4. 99	AaLc	
		Be: Qui accusare volunt probationes habere debent cum neque iuris neque equitatis ratio permittat ut aliorum instrumentorum inspiciendorum potestas fieri debeat. Actore enim vero non probante reus qui convenitur etsi nichil ipse prestarit optineat. Actor quod ⁵ asseverat probare se non posse profitendo reum necessitate monstrandi contrarium ⁶ abstergit cum per rerum naturam factum negantis probatio nulla sit.
4.100	Aa	
		Be: Res alienas possidens licet iustam causam nullam habeat tenendi non nisi suam intentionem implenti restituere cogitur.
4.101		
		Be: <i>Petronio vicario Hispanorum</i> Vitia possessionum a maioribus contracta perdurant et successorem auctoris sui culpa comitatur.
4.102		
4.103-4	AaLc	
4.105	Lc	
4.106	Lc	
		Vp: <i>Fabianus</i>

⁵ corr. fr. quo⁶ non add. and canc.

		Si in rebus secularibus suum – tribuatur equitati
4.107	Aa	
4.108	Aa	
4.109	AaLc; Pr ² <i>suppl. at foot of leaf</i>	
		<p>Vp:</p> <p><i>Iulius papa</i></p> <p>Neque in re dubia certa – habitum teneatur</p> <p><i>Stephanus papa</i></p> <p>Accusatus accusatori non respondeat priusquam – abluenda crimina</p>
4.110	Lc	
		<p>Ra:</p> <p>Legimus quia Moyses querelas populi semper ad Dominum tabernaculum ingressus referebat, et iuxta quod Dominus imperabat iudicia proponebat, nos nimirum instruens ut non ex corde nostro sed ex precepto divino condemnationis vel iustificationis sententiam proferamus.</p> <p><i>BD 16.1b; AL 13.25b (etc); C 11 q 3 c 70b</i></p>
4.111	Aa	
4.112		
4.113	Aa	
4.114	Aa; after c 117 Lk; Pc ² <i>suppl. in mg.</i>	
4.115	Aa	
4.116	AaLc	
		<p>Ra:</p> <p><i>Augustinus</i></p> <p>Unus ex vobis me traditurus est. Bene dixit ex vobis, et non ex nobis. Ex vobis enim est a quibus per iudiciariam potestatem confessus aut convictus exclusus, non a me qui nullius indigeo argumentis et omnia certissime novi separatus et divisus est. Tale est ac si diceret, Et si ego per occulti iudicii sententiam eum dampnatum habeo, vos tamen adhuc illum per tolerantiam sustinete.</p> <p><i>183T 98.4; 3L 2.33.60; +C 2 q 1 c 6</i></p>
4.117	AaLc	
		<p>Be (without a break):</p> <p>Simile quid scribit Nicholaus papa Karolo regi. Que Lotharius rex vester nepos operatur, accusatione non indigent. Manifesta sunt quippe in eo opera carnis, que sunt fornicatio et immunditia.</p> <p><i>cf AL 12. 34b</i></p>
4.118	AaLc	
		<p>Vp:</p> <p>In sancto concilio decretum ut presbiteri suos plebesanos accusare et testimoniare possunt, si autem neglexerint sui gradus periculo subiacebunt</p>
4.119	AaLc	
4.119A ⁷	AaLgMgQa*WaWc and Brant	
[4.119B qv]		<p>EdEgLgLh²Lk² (both in marg. with tiemark)MgQaTcWa:</p> <p><i>Ex concilio Maguntino.</i></p> <p>In sancto concilio decretum est - periculo subiacebunt</p> <p><i>BD 16.7, C 2 q 7 c 7</i></p>
		<p>FcOe:</p> <p><i>Simmachus papa in actione quinte sinodi.</i></p>

⁷ See 4.104 above.

		Nullatenus oves pastorem suum -- feriendi estimetur <i>PL 130.1021</i>
4.120	AaLc	
4.121	AaLc	
4.122	AaLc	
4.123	AaLc	
4.124	AaLc	
4.125	AaLc	
4.126	AaLc	
4.127	Aa	
		Lh² adds texts in margin. Only partially extant: Nota. Euticianus. Nam - pregrav.... contumacia ... obtemperare... - episcoporum donec obtemperet (compare Vo 4.132a)
4.128	AaLc	
4.129	AaLc	
		Ea² adds at foot (fos 45v-6): <i>De his qui causa subterfugii discipline appellant. Religiosum a correptione sui prelati non posse appellari. Abbati sancti Petri super Divam.</i> Ad nostram noveris audientiam – corrigas et castiges. <i>JL 13864</i>
4.130	AaLc	
		Eg² add. in mg: <i>Ex corpore canonum</i> Quod appellationes que fiunt – firmam securitatem fecerit. <i>cf XP 5.26.1, Coll. Chalons I, 12.30</i>
4.131	AaLc	
4.132	Lc	
		Vo: <i>Ex conc' Palensi cp. ii</i> Qui iudicibus communi assensu electis consentire distulerit, nullus ei communicet donec obtemperet.
		Vp adds a string of Roman law excerpts.
4.133	Lc	
		Vp adds further Roman law excerpts, ending with: <i>Quod appellans a nemine debeat iudicari</i> Gregorius servus servorum Dei omnibus episcopis per diversas provincias constitutis. Divinis preceptis et apostolicis saluberrimis – inferre presumant
4.134	AaLcVp	
		Lh² adds texts, only partially extant. discipline... Religiosum ... sui prelati ... posse appellare ◊ ◊ papa. ◊ sancti Petri fr....nostram no.. - corrigas et castiges
4.135	AaLc	
		Be: <i>Ivo Carnotensis ecclesie minister Iohanni eadem gratia Aurelianensi episcopo salutem.</i> De presbitero – nulla excusat ignorantia <i>Ivo ep. 162; cf below Pr app. a 28</i>
4.136 ⁸	Aa	
		Pt:

⁸ Pt treats 4. 136 as 5. 1

		<p><i>Simacus papa in actione v sinodi, in ea post consulatum Avveni</i> Nullatenus oves pastorem – rite reprehendi estimentur <i>cf after 4. 119 above</i></p>
		<p>Wc:</p> <p><i>Anchiritane concilium</i> Vicarios episcoporum quos Greci corepiscopos dicunt non licet presbiteros vel diaconos ordinare. Sed nec presbiteris civitatis sine episcopi precepto amplius aliquid iubere , vel sine auctoritate literarum eius in unaquaque parrochia aliquid agere. Quod si prevaricari ausi fuerint, constituto deponi eos et dignitate qua preediti sunt debere privari. <i>Tarrac .II. 7.6(13), Paris BN 13658 no. 166 etc to aliquid agere.</i></p> <p><i>Can' Africanum</i> Ut episcopus vilem subpellectilem et mensam ac victum pauperem habeat et dignitatem sue auctoritatis fide et vita meritis querat. <i>widespread</i></p> <p>Eorum qui pauperes opprimunt dona a sacerdotibus refutanda. <i>widespread</i></p> <p><i>Can' Agatenses</i> Clerici qui comam nutriunt ac barbam ab archidiaconis etiam si noluerint inviti detondantur. <i>cf below after 5. 86</i></p>

Book V

capitulatio: PrQeTbVm

Pt:

Simacus papa in actione v synodi in ea post consulatum Avieni
Nullatenus oves pastorem suum pro quacumque – reprehendendi estimentur.
cf after 4.119 above

Haimo in epistolam ad Romanos

In quantum homo non offendit Deum – ne animam perdet. [*Ier. presbiter <ad> Eustacum ad Ephesum*] Servus non audiat dominum carnalem – voluerit imperare. Et paulo post. Conditionum moderate precepta constituit ut – et nefanda precipiant.

Idem eisdem ad Tytum

Si bonum [*repeated and canc.*] autem preceptum imperator et preses – contra Deum non sunt

Aug' de verbis Domini lx capitulo

Qui autem resistit potestati Dei ordinationi – si comeditur occidunt.

Gr' in Moralibus libro ultimo

Sciendum est quia per obedientiam malum – agitur intermitteri.

Quid faciendum sit si tumultu agitur concilium. Ex concilio Tolet'
ca...

Quicumque in conventu concilii he que sunt premissa – excommunicationis sententiam perferat.

Gr' Iohanni defensori de Romanis legibus

Sententia que sine scriptura profertur nomen sententie habere non mereatur.

Eutitianus papa

Si episcopus aut abbas iubet monacho suo pro hereticis mortuis missam cantare, non obediat eis.

Ex concil' Agathensi cap. v

Si quis de clericis documenta quibus ecclesie – pari sententia feriat.

BD 3.183; ID 3.156 etc

Ex decr' Felicis pape cap. xx

Dum Romanam appellaverunt ecclesiam aut ab ea se – pontificis auctoritate finiatur.

Marcellinus papa cap. iii

Quecumque contentiones inter Christianos orte fuerint ecclesiasticis viris terminentur.

Leo papa Rustico Narbonensi in epistola cap. xxii

Si habent causam que negligere forte – quam forense iudicium.

Excepta Aug' de c. can. ex concilio Tolet'

Sepe principes contra quoslibet maiestatis – perdat proprium gradum.

Leo episcopis Mauretanie Cesariensis

Causam quoque Lupicini episcopi illic iubemus – posset subiacere sententie.

Si decisio clericorum uni perti displicuerit – cuiuslibet persona pulsetur [*corr. fr. –entur*]

Ex concil' Carthag'

Eum qui frequenter litigat et ad accusandum – gravi examinatione recipiat.

Ex concil' Carthag'

Ut episcopi accusatores fratrum excommunicent et si – non ad clerum.

Ex concil' Africano cap. xcvi

Ad accusationem non admittantur histriones aut – licentia non neganda.

Ex concil' Carthag'

Irrita erit sententia episcopi nisi clericorum suorum presentia confirmetur.

Ex concil' Terracon'

Nullus sacerdotum vel clericorum more secularium – se noverit degradandum.

Sytus papa orientalibus

Quod mandastis ut scriberem vobis qualiter – negetur pro pietate ecclesie.

5. 2	AaLc
5. 3	AaLc
5. 4	Lc
5. 5	Lc

For EdMgVp see below

Be:

Qualiter de infamato presbytero ex auctoritate maiorum tenemus tue dilectioni mandamus, et sicut sanctus Gregorius decrevit. Si mala fama ex similitudine per parrochiam de presbytero extitit, et accusatores ac testes legales defuerint, ne contra apostolum infirmorum corda de mala fama presbyteri percutiantur, et ne vituperetur ministerium nostrum, neque securiores presbyteri existentes licentius in peccatum labantur, secundum decreta maiorum cum denominatis sibi vicinis presbyteris vii quos scimus nolle periurare sacramento famam suam purget. Si autem denominatos a nobis sibi presbiteros ad famam suam purgandum habere nequit et alios secum ad iurandum conduxerit quoniam experti sumus quosdam ad invicem conspirasse ut reputati mutuo in sua purgatione iurent sicut et presbyteri pleni iniqua cogitatione adversus Susannam conspiraverunt presbyteri qui in purgatione infamati sacerdotis se una cum eo ad iusiurandum offerunt examinationem iudicii per advocatum infamati presbyteri recipiant et in sacramento se Deo non perdant. Sicut quosdam hinc iam revocatos comperimus. Invocatio autem super eum qui ad iudicium exit talis habetur. Quod ipse presbyter talem accessum et frequentationem et cohabitationem et actionem contra sacros canones non habuerit unde mala suspitio et inconveniens sacerdoti fama merito posset exire.

An extract from Hincmar, ep. 34 in PL cxxvi 253-4. ID 6. 420 (Ctp 3. 10. 11). C 2 q 5 c 16 all have Si mala fama – famam suam purget only.

5. 6	AaEaLc
------	--------

EgLgQaVc²Wa here, after 5. 5 in EdMgVp, in mg. Ra²:

Ex dictis Augustini

Nemo amplius in ecclesia nocet quam qui perverse agens nomen vel ordinem sanctitatis et sacerdotis habent. Delinquentem namque hunc nullus^a redarguere presumit, et in exemplum vehementur culpa extenditur, quando pro reverentia ordinis peccator honoratur.

^anamque hunc nullus MgQaRa; nullus namque Vp

BD 1. 209, cf D 83 c 2

5. 7-8	Lc
5. 9	Aa
5. 10	AaLc
5. 11	
5. 12	AaVp
5. 13	AaVp
5. 14	Lc
5. 15	Lc

for Vp see after 5. 17

5. 16	Lc
-------	----

for Wa see after 5. 17

5. 17	Aa
-------	----

[5.17A, qv]

EgLgMgQaVc² here, in Ed after c 19, at foot below c 14 Ps²; in mg. Ra², in Vp after c 15, in Wa after 5.16:

Ex concilio Agathensi, cap. viii^a

Si quis discernit presbiterum coniugatum tanquam occasione^b nuptiarum quod^c offerre non debeat, et ab eius oblatione ideo se

abstinet, anathema sit.

^a Ex - viii MgRa; Ex concilio Gingrensi cap. iiii Eg; Libro XII.

Item Constantinus Qa

^b occasione EgLgMgRa; accione Qa

^c q' EgMgRa; quod Lg; qui Qa

BD 3. 75, ID 2.128, D 28 c 15; cf Wc a 35 (as Gangres)

5. 18 LcLhVp

5. 19 LcLhPy

For **Ed** see after 5. 17

5. 20 Lc

5. 21 Lc

5. 22

5. 23 Lc

5. 24 Lc

5. 25 Fb*Lc

5. 26 Lc

5. 27

5. 28

AaLc.

AbAdBdBeCaCbDbEaK

aLbLdLfLjObOcOdOePf

PwSdSgVtVqWbZa all

lack much of 28a, Pf

lacks part of 28b

5. 29-30

Aa

5. 31

AaLc

5. 32

AaLcVc*(rest added later)

5. 33-7

AaLc*

5. 38

Lc

5. 39

AaLc

5. 40

Lc

5. 41

Lc

5. 42

AaLc

5. 43

Lc

Ra (cf Vc after 5. 52):

Pacta que turpem causam continent non sunt observanda.

ID 16.165a; Ctp 3.29.105d

Liber Institutionum

Quod turpi ex causa promissum est, veluti si quis homicidium vel sacrilegium se facturum promittat non valet.

ID 16.190; Ctp 3. 29.123

5. 44

Lc

5. 45

AaLc

5. 46

Aa*Lc*

5. 47

AaLc

5. 48

AaLc

5. 49

AaLc

5. 50

AaLc

5. 51

AaLc

5. 52

Lc

Vc² in foot of leaf with tie-mark (cf Ra after 5. 43 above):

Liber Pandectarum

Pacta que tempore [*sic*] causam continent non sunt observanda.

ID 16.165a; Ctp 3.29.105d

Liber Institutionum

Quod turpi ex causa promissum - promittat non valet.

ID 16.190; Ctp 3. 29.123

5. 53

AaLc

5. 54 AaLc
5. 55 AaLc
5. 56 AaLc
5. 57 AaLc
5. 58 Aa

Qe mg.:

Aug' libro iii de civitate Dei

Inter secundum et postremum bellum Cartaginense lata est – cogitari potest ignoro.

5. 59 AaLcVp(Wc)⁹
5. 60 AaLc*
5. 61-5 AaLc*
5. 66 AaLc

VoTd² (Td *add. at foot of fo. 78, tied here*) in mid c 66 after sit talis donatio:

Ex Capitularium libro II (clvi add. Td)

Quicumque violenter expulserit possidentem priusquam pro ipso iudicis^a sententia procedat, si causam^b meliorem habuerit ipsam^c de qua agitur perdat. Ille vero qui violentiam pertulit universa in statu quo fuerant recipiat, et que possedit^d securus teneat. Si vero illud invadit quod per iudicium optinere non potuit, et causam amittat et illud tantum quantum invasit reddat expulso.

^a -ici Td ^b -sa Vo ^c causam *add.* Vo ^d possidebit Vo
ID 6.310, Ctp 3.29.233 have var. insc.; as here XP 5.22.1(2)

5. 67-8 AaLc
5. 69 AaLc*
5. 70 AaLc*
5. 71 Aa
5. 72 Aa
5. 73 Aa
5. 74 Aa
5. 74bis AaLc
5. 75 AaLc
5. 76 AaLc

BeShSj (Be *with marginal note*, Ab hoc loco usque

Clementi... aliis decretis) *insert here:*

[]t nullus preter episcopum clericis - quod si quis fecerit anathema sit

C. Poitou (1100) cc 1-15

Leges nequaquam appellant investituram – nostrorum comprobamus sententiis

De decimis et altaribus que laici iniuste – tenenda precipimus

C. Poitou (1100) c 16

Anno dominice incarnationis MC^a Ind. xii dominus papa Calixtus Tolose – et totius assensu concilii approbata sunt.

^a *sic*

Sanctorum patrum vestigiis insistentes – careat dignitate

Nullus in archiepiscopum (*sic*), nullus in prepositum – diaconus ordinetur. Primitias, decimas, oblationes et cimiteria – penitus interdicimus. Qui vero pertinaciter ista presumpserit ab ecclesie liminibus tanquam sacrilegus arceatur

⁹ Wc has a capital 'C' and then only a lacuna.

Eos qui religionis speciem simulantes – vinculo donec
resipuerint innodamus

Liberos homines clericos seu laicos– servitutis addicat.

Nullus clericorum pro ecclesiasticis – laicis compellatur

Nullus episcopus nullus presbiter – venditores pretium
exigatur

Si quis ecclesiastice militie titulo insignitus – digna
satisfactione correxerit
C Toulouse (1119) cc 1 - 10

Placuit ut si quis de alterius monasterio – neque
prepositus perseveret

De Priscillianistis qui se ab esu – in nostra societate
recipimus

Ive Dei gratia Carnotensis ecclesie minister dilecto sibi
in Christo fratri Cadarico salutem. In litteris tuis
continetur – ex ratione et auctoritate respondeo. Valete

*For these interpolations, found in the mss containing the
'Appendix Seguntina', see Fransen, Rivista espanola de derecho
canonico xlv 31-4; Linehan in BMCL x (1980) 39-42; Bernal
Palacios in MIC C x (1997) 923-52*

Vp: *Ex constitutione lxxiii cap. i. Qui cum clerico litigium habeat
episcopum ipsius adeat*
Si quis cum clerico litigium habuerit – causis habentibus
C 11 q 1 c 45

*In nulla transferatur persona res in litigio posita ante
[cognitionis eventum]. Unde Gelasius papa Quingesio episcopo
Quia res in litigio posita - tamen submotis
Ctp 1. 46. 24; C 16 q 1 c 50 (rubric as here)
[long lacuna follows]*

5. 77 Lc

Vp:
*Quare ecclesia super unum edificatur. Ex epistola Cypriani ad
Antonianum*

Unde in libris de ecclesie catholice unitate. Loquitur Dominus ad
Petrum –prevaricatione corrumpat
Dd 1. 277; cf C 24 q 1 c 18

Wc mg. add.: Idem in tractatu evangeliorum dicit, Illi soli habent
ligandi et solvendi potestatem sicut sancti apostoli qui illorum
exempla semel cum doctrina tenent. Item ex dictis Origenis. Hec
potestas soli Petro concessa est et imitatoribus Petri.

5. 78-81 AaLc

Vp: *Simplicius papa*
Privilegium meretur amittere qui permissa sibi – abutitur potestate
*Dd 4. 338 (insc. as here); cf AL 4. 3; C 11 q 3 c 63 (but neither
explains the insc.)*

Aug. ad Ausilium episcopum
Illud plane non temere dixerim – possit aut solvere
Dd 4. 75-7

5. 82 AaLc

Vp: *after c 90 and add. cap. there*

5. 83	Lc
5. 84	AaCe*Pa*Pk*
5. 85-6	AaLc

Be: Clericus professionem suam etiam habitu et incessu probet et ideo nec vestibus nec calciamentis decorem querat.

C. Carthage IV c 45; H 305a; M 346; Trip A 2. 18. 45; AnsL A' 7. 205; Caes. 4. 109b (etc); D 41 c 8

Clerici qui comam nutriunt ab archidiacono etiam si noluerunt inviti detondantur. Vestimenta vel calciamenta etiam eis nisi que ad religionem deceant habere non liceat.

C. Agde c.20; H 333b; M 402; Trip A 2. 28. 18; Caes. 8. 44a etc; D 23 c 22; cf above after 4.136, Po a 113

Irrita erit episcoporum donatio vel venditio vel commutatio rei ecclesiastice absque coniventia^a et subscriptione clericorum.

^a *over an erasure*

C. Carth. IV c.32; H 304b; M 345; Trip A 2. 18. 31; above 2 .86 (as BD 3.170); AnsL A' 7. 192 etc; C 12 q 2 c 52

5. 87	Aa*
5. 88	Lc
5. 89	

Wc *mg.*

Iheronimus

Michi inquit ante presbiterum sedere non licet, illi si peccavero licet me tradere Sathane in interitum carnis ut Spiritus salvus sit in die Domini.

MgWa: *see after 5.90*

5. 90	AaLc
-------	------

EgLgQaVp *here, after 89A MgWa:*

[Ex concilio apud Compendium, cap. v]^a

Placuit etiam pro communi utilitate et instanti necessitate ut nullus episcoporum graviter ferat si eius parochianum pro causa depredationis alter episcopus excommunicaverit

^a *insc. in Mg only*

ID 14. 82; C 6 q 3 c 4; cf Po a 142

5. 91	Lc
5. 92	
5. 93	Lc
5. 94	Aa
5. 95	AaLc

Ea *here adds at foot of leaf:*

Alexand. III Rectrodo Rothomag. archiepiscopo.

Quoniam quesitum est a nobis – debet reverti. Dat' Tuscl' v id' Octob. JL 13583

5. 96	AaLc
5. 97	AaLc
5. 98	AaLc
5. 99	Lc
5.100	Lc
5.101	Lc
5.102	AaLc
5.103	AaLc
5.104	Lc
5.105	Lc
5.106	AaLc

5.107	Lc
5.108-9	
5.110	Lc
5.111	LcWc
5.112	
5.113	Lc

Vp:

Ex decretis Symachi pape

Simachus. Sancimus ut quicumque immemor aut – episcopi possidere.

Item

Generaliter statuimus ut quicumque res – anathemate feriantur.
cf above after 2.80

Item Pius papa. Sacrilegii crimen incurrit qui predia ecclesiae invadit

Predia divinis usibus tradita quidam – sacrilegus iudicetur.
cf above after 2.78

Urbanus episcopus Christianis omnibus

Res ecclesie fidelium oblationes appellantur – baratri labantur.
cf above after 2.78

Lucius episcopus omnibus episcopis

Omnes ecclesie raptores atque facultatum – consentientes comprehendit

Ex dictis Apollonii. Raptores vel furem non facit necessitas

Discipulos cum per segetes transeundo – hoc fecerint
3L 3.8.29; De cons. D 5 c 26

Item Ier. Non necessitas sed voluntas perseverantiam facit

Quicquid enim necessitate fit, cito – arripitur perseverat
3L 3.8.30; De cons. D 5 c 27

5.114	Lc
5.115	Lc
5.116	Lc*

Wc (mg.):

Augustinus

Hereticus est qui temporalis commodi et maxime glorie principatusque sui gratia falsas av novas opiniones vel gignit vel sequitur.
cf 1.1 above

5.117	LcVc* (<i>beginning added later</i>)
5.118	AaLcLm; <i>supplied with tiemark</i> Lm ²

Pa:

De ordinandorum etate. Fabianus papa

Si quis triginta etatis sue non impleverit – etatem legitimam consecrari.
Pol. 2.27.1; cf 3. 29 above

Ex concil' Cartaginensi

Placuit ante xxv annos etatis nec diaconi – dicat Dominus vobiscum.
Pol. 2.27.3

Ex eodem

In veteri lege ab anno xxv – nullum crimen habentes.

Pol. 2.27.4; cf 3. 31 above

Ex Ancirano concil'

Presbiter ante trigesimum etatis sue annum – et cepit docere.

Pol. 2.27.5

*De tempore ordinationis xxvii cp. xiii. Zepherinus Romane urbis
archiepiscopus omnibus episcopis*

Ordinationes presbiterorum, levitarum, tempore congruo et –
adiutoria plurimum gaudeatis.

Pol. 2.28.1

cp. i. Leo episcopus Dioscoro Alexandrino episcopo

Quod a patribus nostris propensiori cura – non dubium est.

Pol. 2.28.2

De eodem. x cp. Gelasius omnibus episcopis

Ordinationes presbiterorum et diaconorum nisi certis –
ordinationes noverint celebrandas.

Pol. 2.28.3

Gelasius Petro episcopo Potentino

Dilectionis tue scripta suscepimus in quibus – mensis ieiunia
sustinere.

Pol. 2.28.4

5.119 AaLc
5.120 LcOa
5.121 Lc
5.122 Lc
5.123 Lc
5.124 Lc

Wc (mg.):

Augustinus ad Auxilium episcopum.

Si quisquam, inquit, fidelium anathematizatus fuerit iniuste, ei
pocius obierit qui facit, quam ei qui hanc patitur iniuriam. Spiritus
enim sanctus habitat in sanctis per quem quisque ligatur et
solvitur et inmeritam nulli ingerit penam.

cf after 5.136

5.125
5.126 Lc
5.127 Aa
5.128 AaLc
5.129 Lc
5.130 Lc
5.131 Lc

Vp:

Aug' in libro de penitentia

Plerique boni Christiani propterea tacent – corripite coercite
? where from; this is fuller than the conventional extract

5.132 Lc
5.133 Lc
5.134 Lc
5.135 Lc
5.136 AaLc

Pt:

Si quis iniuste excommunicatus fuit – nulli ingerit penam.

cf Wc against 5. 124

Aug. ad Classianum

Si excommunicante (examinante ss) episcopo causam presbiteri –
clericum gradum proprio privat.

Augustinus

Per iudicium auferendi sunt mali de ecclesia – iudicari [corr. fr. – are] ex suspitione.

Honorius papa

Cure sit omnibus episcopis excommunicatorum – causa omnibus auferatur.

Nicholaus ad Karolum archiepiscopum

Monomachiam vero in lege non assumimus – solummodo temptare videantur.

De numero et qualitate testium et de testimonio pueri et mulieris cur reprob...

Si cui utriusque sexus nobili persone – propter levitatem et procacitatem eius nature.

Ex concilio Hispalensibus

Nullus episcoporum sine concilii examine – auferre non potest.

Iustinianus ix libro iii ap.

Testamentum non iure factum id est non solenniter pro infecto habendum est

T. sequenti idem

Adoptio non solenniter facta inutilis – potestate non liberat.

In digestis

Cuicumque negotio solennitas a legibus imposita est, si ea preterita eiciat, invalidum est.

Augustinus

Nonnullos toleramus quos corrigere vel – de domo Domini.

Aug. libro iii de baptismo

Pax ecclesie dimittit peccata et ab – possit aut solvere.
CSEL 51.214-5 begins as here but end differs; Dd 4.77 ends as here, most other versions do not

Leo papa

Manet Petri privilegium ubicumque ex ipsius – ligaverit aut solverit

Ex concilio Tolet. de advocatis ecclesiarum

Omnis rei ecclesiastice quantitas sicut remedium – annue sententiam sustinebit.
cf Mb pref. 1 (Motta (1987) 363).

Book VI

capitulatio: QeTbVm

6. 1
6. 2
6. 3

Lc

Vp:

Item ex concilio Martini pape

Non licet in quadragesima natales martyrum – quadragesima celebrare

6. 4 Lc
 6. 5 AaLc
 6. 6¹⁰
 6. 7
 6. 8 AaLc
 6. 9 AaLc
 6. 10 Lc

Ps² in mgVc2 in mg.:

Non fallaciter (nascitur (*corr. fr. facilit'* Vc) ab angelo dictum est ad Ioseph, Noli timere accipere Mariam coniugem tuam.

ID 8.14 med.; Ctp 3.15.15 med.; cf 6.10 for FbRa

6. 11 Lc
 6. 12 Lc
 6. 13 Lc
 6. 14 AaLc
 6. 15 Aa*Lc
 6. 16 Aa*Lc

Vp adds C 27 q 2 c 7 with dp (text without dictum is below c. 30), Ib. c 3 med., cc 11-12, 16, 17 (cf c 23 below), 36

6. 17 Lc
 6. 18 AaLc
 6. 19

Vp adds C 27 q 2 dp c 45

6. 20 Lc
 6. 21 Lc
 6. 22 Lc
 6. 23 Lc

Vp has among adds after 6. 16
 For Vc² see after 6.24

6. 24 Lc

Ps2(mg)Ra here, **Vc²** at foot of leaf, with tie-mark to follow 6. 23:

Aug.^a

Non habent nuptie in se Christi et ecclesie sacramentum si ea non subsequatur^b commixtio sexuum.

Nec pertinere poterit illa mulier ad matrimonium cum qua docetur non fuisse commixtio sexuum.

^a Aug' Vc; om. Ps; Item Ra ^bsubseq- PsRa; seq- Vc
 cf Alger 60-1, nearer than C 27 q 2 c 16

6. 25 Lc
 6. 26 Lc
 6. 27 (cf 6. 44) AaLc
 6. 28 (cf 6.105) AaLc
 6. 29 Lc
 6. 30 AaLc
 6. 31 AaLc

Vp has as add. after c 16 above

Qe mg.:

Aug' in l' nono de civitate Dei

Id quod bonum habent nuptie et quod – incontinentie regitur pravitas.

6. 32 AaLc

Mq² mg. inserts about here:

Coniugium est maris et femine consensus in carnali copula individuale vite retinens consuetudinem, iuxta sanctorum decreta patrum, et iuxta morem cuiusque patrie.

6. 33 AaLc
 6. 34 AaLc

Mq (with ample spaces ?for rubrics) adds:

¹⁰ Whole cap. inserted after first sentence of c 8 SI

Institutio coniugii

ante peccatum ad officium post peccatum ad remedium
 In parentibus Christi omne bonum nuptiarum
 Spes, proles, fides sacramentum Christus
 quia nullum adulterium, quia nullum divorcium
 lex
 aut permittit, aut vetat, aut punit

causa coniugii

prolis propagatio fornicatio devitanda
 usus
 bene utitur male utitur bono
 continentiam dedicans Deo continentiam dedicans ydolo
 male utitur malo concupiscentiam relaxat adulterio
 bene utitur malo concupiscentiam restringit conubio

Vc³ *add. at foot of leaf:*

Ecce oculi Domini super metuentes eum

Due sunt mole in quas molitur Christianus ut de eo quasi de frumento fiat panis Christi, scilicet spes et timor. Quicumque timet et non sperat depressus est. Qui autem sperat et non timet negligens est. Hinc dictum est, Non accipies pro pignore superiorem et inferiorem molam. Hoc ad prelatos dicitur, qui aliquando debent urere, id est penam subditis criminari, ataliquando lucere, id est vitam eternam policeri. Ad quod significandum vestis pontificis erat in veteri testamento de cocco bistincto, quod est ignei coloris, qui ignis ardet et illuminat. Hinc etiam baculus ab una parte p[], ab alia replicatur. Hinc verus Samaritanus post vinum iusticie apponit oleum misericordie. Inde post Pasca est Pentecostes. Sic itaque prelati subditos sibi debent instruere ut non timeant sine spe, nec sperent [*sic*] ceperunt mercedem suam. Non enim debemus speciem sanctitatis extra ostendere et interius esse lubi rapaces. De talibus enim dictum est, Attendite a.f. prophis q.u.a.u.c.n.o.c.a. sunt l v intus hymnis, illud unde creatori nostro

6. 35 AaLc
 6. 36 AaLc
 6. 37 Lc
 6. 38 Lc

Ergo sicut ingenuus dimitti non potest, sic nec servus semel coniugio copulatus ulterius dimitti poterit *add. Brant at end (cf C 29 q 2 c 1)*

6. 39 Lc
 6. 40 AaLc
 6. 41 (cf 6.111)
 6. 42 AaLc
 6. 43 Lc*

Vc² *add. at foot of leaf, with tie-mark:*

Gelasius Potentio defensori

Patrem puelle ecclesie vestre famulum avum vero liberis ortum constat esse natalibus.

ID 8. 27a; Ctp 3.15.27; C 32 q 3 c 1

Capitularum l. vi capitulo xxv

Si quis (ss) liber ancillam in matrimonium acceperit, non habeat licentiam dimittere eam, si prius amborum consensu coniuncti sunt.

ID 8.53; Ctp 3.15. 40; C 29 q 2 c 2a has more

Migne no.	Omitted in	Added canons	62
6. 44 (cf 6. 27)	GcLcMgPyVpWc		
6. 45	AaLc		
6. 46	AaLc		
6. 47	AaLc	Vp before c 46	
6. 48	AaLc		
6. 49	Aa	Vp before c 51	
6. 50			
6. 50A qv		BdEaFc(Gc)(Ka)LbLjLkLmObOdOePfPkPq (<i>rubric retained but canon omitted</i>) PtQeSdSeSgVmVq(Vt)WbZa all add various forms of a fragment of 6. 27 above	
6. 51	AaLc	Vc² upper mg. with tie mark: Notandum quia non duo a principio facti sunt vir et m. neque duo viri, neque due mulieres sed primum vir, deinde ex eius costa mulier, ut sciremus unam in viro et muliere corporis esse natura.	
6. 52	AaLc		
6. 53	AaLc	Vp after c 50 above	
6. 54	Aa	EgLgQa here, after c 55 Ed** , in mg to Mg fo. 104: <i>Rabanus. Competentes post cathecuminos sunt</i> ^a . Catecumini enim tantum audiunt, competentes autem petunt ^b , iam accipiunt, catecizantur, id est instructione fidei et sacramentorum imbuuntur. ^a no insc. or rubr. Qa ^b autem petunt Mg; iam petunt Lg; iam petant Qa cf 6.43 above for context] cf Rabanus, <i>De clericorum institutione</i> 26 in PL 107.310-1.	
6. 55			
6. 56	Lc		
6. 57	AaLc		
6. 58	AaLc	Vp adds C 32 q 4 c 11, C 32 q 7 c 13, C 32 q 4 c 4, followed by c 70 below	
6. 59	Lc		
6. 60	AaLcOa*		
6. 61	AaBeLc		
6. 62	Aa		
6. 63	Lc	Qe mg.: <i>Ieronimus super epistolam ad Titum</i> Multi supersticiosius magis quam verius – peccandum prona lascivia. cf Berlin Savigny 3 10.227	
6. 64	AaLc		
6. 65-6	AaLc	Eg adds in mg: Illi qui ordinantur quia in vicem Christi succedunt unius uxoris esse debent et virginis et magis propter sacramentum quam propter peccatum, sicut Christus unius ecclesie que virgo est sponsus est. <i>In eodem libro</i> Mortuo viro cum quo verum coniugium fuit, fieri potest verum connubium cum quo prius adulterium fuit. cf Fb below after 7.11	
6. 67	Lc		
6. 68			
6. 69	AaLc		
6. 70	Aa	Vp here and before c. 59 above	
6. 71	AaLc		
6. 72	AaLcTc*		

Migne no.	Omitted in	Added canons	63
6. 73	AaLc		
6. 74	AaLc		
		Qe mg.: Cum aliis quippe adulteri non essent – copulatio potest auferri.	
6. 75	AaLc		
6. 76			
6. 77	Lc		
6. 78	AaLc*		
6. 79	Aa*Lc*		
6. 80	AaLc		
6. 81	Lc		
6. 82	Aa		
6. 83	AaLc		
6. 84	Aa		
6. 85	AaLc		
6. 86	AaLc		
6. 87	Aa		
6. 88	AaLc		
6. 89	Lc		
6. 90	Lc		
6. 91	Aa		
6. 92	Lc		
6. 93			
6. 94	AaLc		
6. 95	LcLm		
6. 96 ¹¹	AaBdCbCeEaFcKaLbLc LmObOcOdOeOfPaPfPk PtPwSbSgSITd(<i>before</i> <i>corr.</i>)VoVqZa		
6. 97	AaLc*		
6. 98	AaPq* ¹²		
6. 99	Aa		
		Be has c 102 both here and after c 101	
6.100	Lc		
6.101	Lc (AaEaObOcOdOeOfPfP wPkSgTcVo have subst. omission, Sl a partial one at the same point)		
6.102	Aa		
6.103	AaLc		
6.104	AaLc		
6.105	AaLc		
6.106	Lc		
6.107	AaPy		
6.108	AaLc		
		Vp adds C 31 q 3 c 1, C 33 q 5 cc 1, 5	
6.109			
6.110	AaLcTc		
6.111 (cf	AaEgLcLgMgPs ² (mg)Qa		
6. 41 above)	Wa		
6.112			
6.113	AaLc		
6.114			
6.115	Lc		
6.116	AaLc		

¹¹ See text for the complexities here.

¹² Pq has part of rubric in text

Migne no.	Omitted in	Added canons	64
6.117	AaLc		
6.118	LcPk	<p>Vc² <i>add. in mg with tie-mark:</i></p> <p style="text-align: right;"><i>Ieronimus</i></p> <p>Sicut autem non (<i>subs. expuncted</i>) omnis congregatio hereticorum Christi ecclesia dici potest, nec caput eorum Christus, sic non omne matrimonium quod non viro suo secundum Christi precepta coniungitur rite coniugium appellari potest, set magis adulterium. <i>ID 8. 277 (etc)</i></p>	
6.119			
6.120	LcPk	Vp <i>adds C 34 q 1/2 cc 5,6, dp c 7 – c 10</i>	
6.121			
6.122	Oa		
6.123	AaLc		
6.124	Lc	Vp <i>adds C 30 q 1 c 7</i>	
6.125	AaLc		
6.126	AaLc		
6.127	AaLc	<p>Vo <i>continues, without a break:</i></p> <p>Mulieres vero cum separate fuerint hac pro illicita accione a propriis viris totam precipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperint, et post expletum annum recipiant alium virum si voluerint. Similiter et vir uxorem. (<i>cf BD 17. 44; AL 10. 29; Ars. 713 fo. 157v</i>)</p>	
6.128	AaLc	<p>Vp <i>adds C 30 q 3 cc 3-4, C 30 q 3 c 7 – C 31 q 1 cc 1, 3, followed by:</i></p> <p style="text-align: right;"><i>Pascalii II Regino episcopo. Post compaternitatem geniti non copulantur.</i></p> <p>Post susceptum vero de fonte – prohibet copulari 3L 3.11.121(<i>the next extract is from the same letter, JL 6436</i>), then C 31 q 4 c 5 with dp, dp c 6 then c 6 itself, C 30 q 1 cc 8-10. <i>Blumenthal (1980), repr. as 1998, XII. 19-20 notes this also in the appendix to Vb, and cf Tg a 8.</i></p>	
6.129	Aa	<p>Pt:</p> <p>Omne commodum nuptiarum unius solidi summam nullatenus excedat. Si qui sunt pauperes, etiam manus dare debent.</p> <p style="text-align: right;"><i>Idem Narsi</i></p> <p>In ipso initio non est a quaestibus inchoandum.</p> <p style="text-align: right;"><i>Ieronimus in apologetico ad Pammachium</i></p> <p>Sicut vir cum muliere coeat dum menstruum patitur concepti fetus – sanies corrupta deg'net.</p> <p style="text-align: right;"><i>Urbanus papa ii</i></p> <p>Extraordinaria pollutio citra legitimi temporis metas – matrimonia impedire. <i>JL 5730; Ctp 1.67.3b; +C 35 q 2/3 c 11; cf Pr a 42</i></p> <p style="text-align: right;"><i>Aug' libro de sancta virginitate</i></p> <p>Gaudia virginis Christi de Christo cum Christo – quamvis Christi.</p> <p style="text-align: right;"><i>Idem in epistola ad Galathas</i></p> <p>Fornicatio est amor a legitimo connubio – libidinis consecrando licentiam.</p>	

Ex concil' apud Compendium

Si leprosus habeat mulierem sanam si vult – Similiter et vir.

Vc² *add. in mg:*

Urbanus secundus Vitali presbitero Brixiensi

Super quibus – effecti sunt.

Ctp 2.50.23; C 30 q 3 c 4. cf after 1. 25, App. Tb a 7

Vp *adds C 27 q 2 cc 27-8, cc 33-4 and part of dp, C 27 q 2 dp c 29 pt, cc 42-3, 16, dp c 39pt, dp c 29pt*

Book VII

capitulatio: PrQeTbVm

7. 1 Lc
7. 2 Lc
7. 3 AaLc*
7. 4 AaLc
7. 5 Lc
7. 6 AaLc
7. 7 Lc

Vp *adds C 32 q 1 c 3*

7. 8
7. 9
7. 10 AaLc

Vp *adds C 31 q 1 c 1*

7. 11 AaLc

Fb:

Aug' in libro de nuptiis et concupiscentiis

[Denique morto viro cum quo verum connubium fuit]^a fieri potest connubium cum quo prius adulterium fuit.

^aDenique – fuit *ss, followed by* Augustinus, De nuptiis et concupiscentia (*repeated*) in text

3L 3.11.61, XP 3.2.56; cf above after 6.66

7. 12 AaLc

Vp *adds C 31 q 1 c 2 and dp*

7. 13 Lc
7. 14 AaLc
7. 15 AaLc

Vp *adds C 32 q 6 c 4*

7. 16 Lc
7. 17 AaLc
7. 18 Lc
7. 19 Lc

Vp *adds C 32 q 5 cc 9b, 4, 1-2, 10, 13*

7. 20 Lc
7. 21 Aa
7. 22
7. 23 Lc
7. 24 Lc

Vp *adds C 33 q 2 c 3*

7. 25 Lc
7. 26 Lc

Vp *adds C 32 q 8 c 1, C 32 q 5 c 16, C 32 q 7 cc 10, 15a*

7. 27 Vp
7. 28 Lc
7. 29 Lc
7. 30 Lc
7. 31 Lc
7. 32 AaLc

Quod equaliter vir coniugatur in matrimonio consanguineis uxoris

sue.

BD 7.7; ID 9. 43; C 35 q 2/3 c 13

De eodem. Ysidorus

Sane consanguinitas que in proprio viro conservanda est. Hoc nimirum in uxoris parentela de lege nuptiarum custodienda est, quia constat eos duos fuisse in carne una.

IP 7. 69 (repeated); C 35 q 2/3 c 14

Aug'

Si vir et uxor non iam duo sed una caro est, non aliter nurus deputanda est quam filia.

C 35 q 2/3 c 15

Vp adds C 35 q 10 cc 2-3, C 35 q 2/3 cc 3-4, 7, 12 (mod.)

7. 69 Lc

Sg:

Gregorius episcopus omnibus

Quam sit necessarium monasteriorum – die nona Aprilis indict. iiii

Fuller than ID 7. 11 or IP 3. 181

7. 70 Aa*

7. 71 AaLc

7. 72-3 AaLc

7. 74 AaLcVp

7. 75 LcVp

Td mg:

In concilio apud Saleginstat [?] habito

Quidam generationem consanguinitatis ita volunt numerare – sorores primi habeantur.

Insc. and text as XP 8.14.2 (1)

Vp adds *C 35 q 5 cc 3, 5, C 35 q 8 cc 1-2*

7. 76 AaLcPt*Vp*

Vc main text:

Alexander papa

Notandum quia hec computantis – generatio ab aliquo recordari.

7. 77

7. 78 Aa

Vo:

Ex concilio apud Salegunstad habito

Quidam generationem consanguinitatis^a ita volunt numerare ut frater et soror sint primi. Statuit autem sancta synodus sicut etiam ab antiquis patribus decretum est ut ita non sit, sed ut nepos et neptis vel filius fratris ac filia sororis primi habeantur.

^a con. gen. marked for reversal

ID 15. 177

7. 79 LcVp

7. 80 AaLc

Brant adds:

Preterea quoque illud adiicimus, quoniam, sicut non licet cuique Christiano de sua consanguinitate, sic etiam nec licet de consanguinitate uxoris sue coniugem ducere, propter carnis unitatem.

7. 81 AaLc

7. 82 AaLc

7. 83 Lc

7. 84 Aa

7. 85 Aa

7. 86 Aa

7. 87 Aa
 7. 88 Aa
 7. 89 Aa
 7. 90 AaSe*

Vp adds C 35 q 6 c 4

Be²:

Incipit de affinitatibus generis humane dictum

De patre. Auctor mei generis mihi pater est. Ego illius filius aut filia -

Matris mee promatertera mihi abmatertera est, Ego illi sororis abnepos aut abneptis.

Ca:

Auctor mei generis mihi pater est, a quo initium generis nascitur, ego illi filius aut filia. Patris mei - quia post hoc propinquitas esse desinit.

Isid. Etym. 9.6.23

Scemata dicuntur ramus Dei quos advocati faciunt in genere cum gradus cognationum - dudum statutum esse legimus.

Isid. Etym. 9.6.28

[in a second hand]

Iohanni Dei gratia Aurelianensium episcopo Ivo eadem gratia Carnotensium ecclesie minister salutem et dilectionem in Domino. Venerunt ad nos quidam fratres qui in episcopatu vestro communiter vivunt solliciti -- quiete vivere faciatis.

Ivo, Ep. 213 (PL 162. 216)

LdOc:

[]onorabilem igitur diem hodiernum dilectissimi fecit divina dignatio. Qui dum humilitatem meam in summum gradum provehit - Ubi si iniquitates Dominus observaret nullus iudicium sustineret.

Denique cum huius divini sacerdotii sacramentum etiam ad humanas pervenit functiones - set dignatio celestis gratie gignat antistitem.

(text from Ld; Leo I, CCSL 138. 7-11).

Oa:

Ex decret' Calixti pape datis Remensi concil'

Que sanctorum patrum sanctionibus de pravitate – careat Christiana

C. Reims 1119, cc 1–5

Pa:

Anno dominice incarnationis m.xc^ovi^o. indictione iiii. xiii k' Decemb' celebrata est apud Claromontem – presumpserit anathema sit.

See Ce a 1 in 'panend.', C. Clermont in PC version, proem and c 1

Ex eodem

Sane quia monacorum quidam episcopis ius suum – cuique iura servantur.

ibid. c 4

Pt:

Ex concil' Triburiensis quidam cap. x cui interfuit Arnulfus rex
 Quidam desponsavit uxorem et dotavit, cum ea coire – coniugia
 non negentur.

[rest of fo. 96v blank; on fo. 97r an elaborate arbor, then from fo.
 97v]:

Ex epistola Rabani archiepiscopi ad Umbertum episcopum
 In Theodori archiepiscopi gentis Anglorum capitul' – precepisse
 credendum est. Post pauca. Ubi autem sine maiori detrimento
 scandalum – servabitur in affectu.

Ex concilio Triburiensi cap. iiii

Si quis legitimam uxorem duxerit et impediens – erigi corrumpant in
 cenum.

Nicholaus papa

Si quis cum duabus sororibus fornicatus – de laicis statuimus.

Ambrosius super primam ad Corinthios ubi dicitur

His autem qui in matrimonio iuncti – vir sicut mulier.

Se²:*De his qui simul – apud Vermerias*

Si quatuor homines aut quinque – noxam sint.
da C 23 q 8 c 34 and cap.

Se³ : *De his qui in patibulis suspenduntur –*

- non iudicat Deus bis in ipsum
da C 13 q 2 c 30 and cap.

For Sk see after 2. 195 [or 3. 215]

Wc:

Si quis vero indigne ligat non nocet excommunicato. Unde
 Augustinus. Illud plane non temere – prolata non nocet. Similiter
 et fautor excommunicandi non est - se ipsum excommunicationi
 subponit. *Unde Gregorius.* Sententia pastoris sive iusta sive
 iniusta timenda est

(Augustinus de fide et operibus in mg)

Si virgo nesciens viro nupserit alieno – uxoris deserat mundum

Book VIII

capitulatio: QeTbVm

8. 4	Aa
8. 1	Aa
8. 2	AaLc*

Wc add. in mg.:*Beda*

Si iudices enim ira vel odio vel crudelitate vel ut rustici securius
 arent, vivant, comedant aliquem suspendunt, homicidium
 committunt. Set hanc intentionem debent habere ut ecclesia
 liberius Deo serviat. Sunt tamen aliqui iudices qui non permittunt
 dampnatum ad suspensionem et ad talia corpus Domini accipere
 ne videantur hec cum illo suspendere. Si vero et illud ei

denegetur, non minus tamen si verum contritionem habuerit salvabitur.

8. 3 AaAcBaBdBcCaCeDaEa
FcGcHaLeKaLaLlLjLkL
mLnMfMjMkMmMnMo
MqOaOdOePaPcPdPhPj
PkPqPrPtPyPzQaSbSdSe
SgSITb Td(*suppl.*
Td²)TeTg(*suppl.*
Tg²)VaVcVdVeVhVjVk
VmVtWbWcWd(*before*
corr.)We

qv

Pc(mg.)PrTcVt:

Item^a

Cum homo ab homine occiditur - reprimimus voluntatem.
Sicut etiam cum intercedimus - graviora committat.
ID 10.108; C 23 q 5 c 19

^a Item Tc; Hamo super epistolam ad Romanos Pc (*cf c 5*)

8. 4 *In Brant here, in all other reported copies before c 1 (or, rarely, immediately after) if present*

8. 5 Lc
8. 6 AaLc
8. 7 AaLc
8. 8 AaLc
8. 9 LcTc
8. 10 Lc

Vo:

Capitulum Karoli regis

Inter cetera sancte exhortationis affamina Domini Ihesu cum apostolis loquentis sic se habuerunt verba. Qui vos spernit me spernit. Quorum vicem sacerdotes ecclesie tenentes maiori iniuria non possint lacessiri quasi verbum Domini subministrantes spernantur a subditis. Quibus ne vilipendatur vigor ecclesiasticus ex diverso occurrunt leges mundane, a Christianis imperatoribus Spiritu Sancto inspirante promulgate, quibus precipitur ut triplo componantur omnes [fo. 165r] sacerdotum iniurie. Gloriosi quoque imperatoris Karoli lue clariora extant capitula, in quibus continentur huiusmodi scripta. De vocationibus quas faciunt episcopi precipimus ut qui eas neglexerit tripliciter componat. Quod si excommunicatus ad satisfaccionem venerit, canonice suscipiatur. His ita expensis si vultis nosse qualiter tripla fiat compensatio, paucis intimabo. Omnis iniuria cuiuscumque senioris vel advocati, sive despectus, seu contemptus, excepto regis et sacerdotum, lx. sol', id est pretio trium librarum, multatur. Multiplicatus igitur ternarius per ternarium, excrescunt in novenarium. Hec est lex prime vocationis episcopi si spreta fuerit. Novenarius vero ductus per trigonum reddet vicesimum et septimum numerum. Consequenter ergo hec est lex secunde iniurie. Vicesimus quoque et septimus numerus per trigonum actus si fuerit, in octogenarium et unum numerarium exsurgit, et hec lex iniurie sacerdotalis tercie. Si quis, quod absit, iugo diaboli mancipatus culpis suis exigentibus secundum mandatum Domini nostri ut ethicus et publicanus ab ecclesia fuerit eiectus, et iuxta apostolum Sathane ut spiritus salvus sit in die Domini interitu carnis traditus, ad ecclesiam catholicam reverti voluerit, in primis ut dictum est satisfaciat, et sic demum penitendo reconciliacionem ut mos est ecclesiasticus obtineat.

8. 11

Qe mg.:

...libro de officiis.

Non videtur quod vir [Christianus?] et iustus et sapiens –
admodum diripere asuescas.

Ambrose, De off. 3.4 (PL 16.153)

8. 12 Aa
8. 13 AaLc
8. 14 AaLc
8. 15 AaLc

Wc:

Idem

Que est ista vanitas uni parcere et omnes in discrimen adducere.
Polluuntur enim omnes uno peccante. Unde et in lege iubetur,
Maleficos non pacieris vivere.

8. 16 AaLc
8. 17 Aa
8. 18 Lc
8. 19 Lc
8. 20 Lc
8. 21 AaLc
8. 22 AaLc
8. 23 Lc

8. 24 *add.*

EbEcEgFbLbLdMgObOcOd²PfPwRa²Td²Tg²VcVoVpWaWd²ZaBrant

FbVc:

Aug' questionum in Levitico

Cum Dominus percutietur in facie respondit, Si male dixi
exprobra de malo, si autem bene quid me cedis? Si verba
intueamur – paries dealbate. Hinc debemus scire quia istius modi
precepta magis sunt ad preparationem cordis quam ad opus q' in
aperto fit ut teneatur in secreto – et preceptum Dei potius sic
quam faciem parande implemus.

*CSEL 44. 138ff; cf extracts in AL 13.3 (etc), C 23 q 1 c 2 which
have more but lack end.*

Fb:

Augustinus

Noli existimare neminem Deo placere posse qui armis –
perturbatio non tenetur.

*AL 13.4, Pol. 7.11.3, 3L 3.17.26 [etc] end as here, as does C 23 q
1 c 3; cf ID 10.126, Ctp 3.20.23 which have only beginning.*

8. 25 AaLc
8. 26 AaLc
8. 27 Lc
8. 28 Lc
8. 29 AaLc
8. 30 Lc
8. 31 Lc
8. 32 Lc
8. 33 Lc
8. 34 AaLc
8. 35 Aa Lc

EbEcEgFbLbLdLgMgObOcOd²PfPwRa²QaTd²(?)VcVoVpVt²WaWd²Za *add. at end: Quod si ita est – iussa contemnere.*

8. 36 AaLc
8. 37
8. 38
8. 39 AaLc
8. 40 AaLc
8. 41 AaLc

Vc² *add. in mg.:*

Noli extimare neminem Deo placere posse – perturbatio non

tenetur.
cf above after c 24

8. 42	Lc
8. 43	AaLc
8. 44	Lc
8. 45	Lc
8. 46	Lc
8. 47	Lc
8. 48	Vq
8. 49	AaCeLcLmPaPk
8. 50	AaLc

Fb text, Vc² mg:

Aug' de civitate Dei

Quod sine aliqua publica administratione – usurpare non timuit.
cf C 23 q 8 c 33b (33a is c 51 below)

8. 51	AaLc
8. 52	AaLc
[8.53a, qv]	

LdMgOcPfVoWa:

Super Ieremiam

Regum proprie est facere iudicium - potentibus prebere auxilium.
Et post aliquanta.
C 23 q 5 c 3

8. 53	AaLc
8. 54	AaLc
8. 55	Lc
8. 56	AaLc
8. 57	AaLc
8. 58	AaLcVc (<i>added.by Vc in mg. later</i>)
8. 59	AaLc
8. 60	AaLcVq*
8. 61	Aa
8. 62	Aa. Pt originally lacked end of c 61, all c 62 and the first line of c 63 by a scribal error
8. 63	AaLc Lk*[8.63 animarum-8.67 Romani ex om. Lk]
8. 64	AaLk
8. 65	LcLkVq
8. 66	LcLkVq
8. 67	LcLk*Vq
8. 68	
8. 69	Aa
8. 70	AaLc
8. 71	AaLcPk
8. 72	Lc
8. 73	Lc
8. 74	AaLcVq
8. 75	Lc
8. 76	Oa*
8. 77	LcOa
8. 78	LcOa
8. 79	LcOaVpVq
8. 80	LcOa
8. 81	LcOa
8. 82	LcOaVq

Vp adds C 26 q 7 cc 13-4, 18

Here in all reported mss except Vq; as 8. 124 only in Brant and

8. 82A	Vq
--------	----

subsequent eds

8. 83	
8. 84	LcVq
8. 85	Lc
8. 86	Lc
8. 87	Lc
8. 88	AaLc
8. 89	LcVq
8. 90	
8. 91	AaVq
8. 92	LcVq
8. 93	Vq
8. 93A	<i>Brant</i>
8. 94	Aa
8. 95	Aa
8. 96	
8. 97	
8. 98	
8. 99	Lc
8.100	Lc
8.101	
8.102	
8.103	
8.104	
8.105	Aa
8.106	Wc
8.107	
8.108	
8.109	Vq

FbVc:

Aug' de conflictu vitiorum atque virtutum]. Quod non oporteat aliquem artificioso mendatio vel simplici verbo mentiri
 Nec artificioso mendatio nec simplici verbo oportet quemquam decipere, quia quolibet modo mentitur quis os quod mentitur occidit animam.
ID 12. 44; Ctp 3.22.25

Idem ad Oceanum. Quod topica locutio non sit mendatium
 Nullomodo videtur topicam locutionem^a recte posse dici mendacium – ista sunt mendatia.
^a topica locutione Fb
ID 12. 47; Ctp 3.22.29

8.110	
8.111	Vq
8.112-3	Aa

FbVc:

Ex concilio Toletano cap. x. De illis qui iniusta vota iuramento firmaverint.
 Necesse enim ut male iurans dignam penitentiam agat – stulta vota frangenda sunt.
ID 12. 64 (with rubr.)

Ex concilio Eliberitano c. i. Quod diffinitio incauta solvenda sit
 Diffinitio incauta laudabiliter solvenda est. Nec prevaricationis – sed temeritatis est emendatio
ID 12. 80

8.114	Aa
8.115	
8.116	
8.117	

[8.117A qv]		LcLdLmMgOcPfWa: <i>Ieronimus super Iezechielem de sacramento.</i> Feriet cum eo fedus - deceptus est CCL 75. 219-20
8.118	AaPyWd	Vp adds C 22 q 2 c 1, C 22 q 4 c 11, 19a, C 22 q 5 c 4
8.119	Vp	
8.120	VpWc*Wd*	
8.120A	AaEbEcLfLk(<i>suppl.</i> Lk ²)PySdBrant; AbVo <i>have the rubric to 120A and then the text of 121</i>	Vp adds C 22 q 5 c 17, ending: iurare presumat, et ieiunus tamen.
8.121	Vp	
8.122		
8.123		
[8.124]	<i>Here in Brant, but elsewhere as 8.82A</i>	
8.125	Aa	
8.126		
8.127		
8.128		
8.129	Vq	
8.130		
8.131	Aa	
8.132	Aa	
8.133		
8.134		Wd² mg.: <i>Ambr'</i> Dominus distinctionem non facit inter gravius et levius peccatum qui misericordiam omnibus suam promisit et relaxandi et solvendi peccata suis sacerdotibus sine exceptione concessit.
8.135 ¹³	AaDbLaKaPaPfQeSgTb TcTdVoVt	
8.136	AaDbLaKaPaPfQeSgTb TcTdVoVt; Mg*Vq*	

For texts added after 8.136 (or 8. 134) see the separate Panend.doc.

¹³ In CePo 8. 135-6 occur among the supplementary texts for which see panend.doc.